

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Prezidentliyə
namizəddən
həyəcanlı
seçki
təxribatı
bəyanatı
yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 6 aprel 2018-ci il Cümə № 73 (6962) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

120 ölkənin XİN rəhbəri Bakıda toplaşdı

Qoşulmama Hərəkatına sədrlik Məmmədیارova tapşırıldı; Qarabağla bağlı mühüm mesajlar verildi

yazısı səh.3-də

Fazil Məmmədov infarkt keçirdi

yazısı səh.2-də

Siyasətdə rus və amerikan agenti ittihamları

yazısı səh.5-də

İŞİD-in Avropaya qayıtmaq xəbərdarlığı: Bakı da hazırlıqlı olmalı

yazısı səh.7-də

"Kanal 13"ün rəhbəri azadlığa buraxıldı

yazısı səh.13-də

Putinin komandası uğrunda mübarizə: Lavrov qalır...

yazısı səh.9-də

Banklar özünü "karlığa" vurub

yazısı səh.10-də

Dağlıq Qarabağın keçmiş komendantı niyə indi danışmağa başlayıb?

yazısı səh.9-də

Rus generalları Xəzərdə "qan-qan" deyir, XİN isə susur

yazısı səh.11-də

Məzar yeri dəyişdirilən bəstəkarın adı ətrafında yeni qalmağal

yazısı səh.14-də

"Çudo Peçka"nın sahibinin oğlu alma bağını satdı

yazısı səh.2-də

Beynəlxalq axtarışa verilmiş "Sumqayıt cəlladı" haqda sensasion xəbər

yazısı səh.11-də

QARABAĞ ÜÇÜN YENİ YOL XƏRİTƏSİ - "İKİNCİ CƏBHƏ" AÇILACAQMI?

Tehran-Ankara-Moskva üçlü formatı Minsk Qrupunun 24 ildə edə bilmədiyini qısa zamanda reallaşdırma bilər - iki şərt...

yazısı səh.7-də

Azərbaycan "Skripal işi" nə qoşuldu

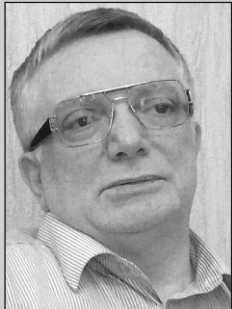
KSQT-nin Haaqadakı toplantısında Moskva istəyinə nail ola bilmədi; Qərb nəşrləri yazır ki, ikili agent üçün zəhər Moskva ətrafındakı Yasenevo rayonundakı laboratoriyada hazırlanıb

yazısı səh.8-də

"Oliqarxların ovu": bu dəfə hədəfdə Ağalarovdur

yazısı səh.12-də

Bəxtiyar Vahabzadənin diplomat oğlu ittihamlara cavab verdi

yazısı səh.6-də

Rauf Arifoğlu yazdı: "Aslan İsmayılov niyə vətən xaininə qoşuldu?"

yazısı səh.4-də

Fazil Məmmədov infarkt keçirdi

Aprelin 4-də axşam saatlarında sabiq vergilər naziri Fazil Məmmədovun qəfildən ürəyi tutub. Musavat.com a24.az-a istinadən xəbər verir ki, sabiq nazir Mərkəzi Gömrük Hospitalına yerləşdirilib.

Fazil Məmmədovun vəziyyəti barədə heç bir məlumat verilmir.

Qeyd edək ki, sabiq nazirin özündən əvvəl qardaşı da Mərkəzi Gömrük Hospitalına yerləşdirilib. Onun hansı səbəbdən xəstəxanaya çatdırılması barədə heç bir məlumat yoxdur.

Moskvada Telman İsmayılovun biznes mərkəzi satılır

May ayının ortalarında "Tropikano" biznes klubu" şirkətinin mülkiyyətinin satışı üzrə hərrac keçiriləcək. Virtualaz.org xəbər verir ki, bu məlumatı Müflisəşmə üzrə vahid federal məlumatlar reyestri yayıb. Moskvanın mərkəzindəki Krasnaya Presnya küçəsində yerləşən 15400 kvadrat metrlik ofis-ticarət mərkəzi bu firmaya məxsusdur. Obyektin ən iri icarədarlarından biri "Uşaq aləmi" mağazasıdır.

"Tropikano" biznes klubu" əvvəllər iş adamı Telman İsmayılova və ailə üzvlərinə məxsus AST şirkətlər qrupuna daxil olub. İsmayılovun özü 2015-ci ilin dekabrında məhkəmə tərəfindən müflis elan olunub.

İki il keçdikdən sonra Moskvanın Basman rayon məhkəməsi iki iş adamının ölümünün təşkilində ittiham edilən Telman İsmayılovu qiyabi həbs edib.

Putinin mətbuat katibi: "Rusiyada oliqarx yoxdur"

"Rusiyada oliqarx yoxdur. Onların mövcud olduğu dövr keçib". Virtualaz.org yerli KİV-ə istinadən bildirir ki, bunu Rusiya prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov deyib.

O, jurnalistlərin suallarını cavablandırarkən "rusiyalı oliqarxlar" ifadəsi ilə razılaşmadığını söyləyib: "Rus oliqarxları" ifadəsini yersiz hesab edirik. Rusiyada oliqarxların olduğu dövr çoxdan keçib, amma indi Rusiyada oliqarx yoxdur".

Yeri gəlmişkən, o özü suala cavab verərkən "böyük biznesin nümayəndələri" terminindən istifadə edib.

Onu da qeyd edək ki, ABŞ bəzi rusiyalı oliqarxlara sanksiya tətbiq edəcəyi barədə xəbərdarlıq edir.

Türkiyədə fəvqəladə vəziyyətin müddəti yenə uzadılacaq

Türkiyədə fəvqəladə vəziyyətin müddəti uzadılacaq. «Trend»-in məlumatına görə, bunu Türkiyə baş nazirinin müavini Bəkir Bozdağ deyib. Baş nazir müavininin sözlərinə görə, fəvqəladə vəziyyətin uzadılmasına ehtiyac var, çünki Fə-tullah Gülen terror hərəkatı ilə mübarizə hələ bitməyib.

Xatırladaq ki, Türkiyədə fəvqəladə vəziyyət 2016-cı ildə ölkədə hərbi çevriliş cəhdindən sonra tətbiq edilib.

Qeyd edək ki, daha öncə fəvqəladə vəziyyətin fevral ayında bitəcəyi deyilsə də, müddəti uzadılmışdı.

Serj Sərkisyan üç müşavirini işdən çıxardı

Ermənistan prezidentinin üç müşaviri vəzifəsindən azad olunub. APA-nın xəbərinə görə, bu barədə Ermənistan prezidentinin mətbuat xidməti məlumat yayıb. Ermənistan prezidenti Serj Sərkisyan Qaçiq Gevorkyan, Matevos Aramyan və Feliks Pirumyanın müşavir postundan azad edilməsi haqqında fərman imzalayıb.

FİFA futbol qaydalarını dəyişdirir

FİFA futbol qaydalarında yeni dəyişikliklər etməyi planlaşdırır. Məlumatla görə, ali futbol qurumu bu qaydaları öncə aşağı yaş qrupu üzrə komandalar arasında keçirilən oyunlarda tətbiq edəcək. Birinci dəyişiklik əvəzəmələrə aiddir. Hazırkı qaydalara əsasən, əvəzlənən futbolçu dördüncü hakimin yanından meydanı tərk etməlidir. Yeni qərara görə, oyunçu referinin işarəsindən sonra ən yaxın yerdən meydançadan çıxacaq.

İkinci dəyişiklik məşqçilərin də sarı vərəqə ilə cəzalandırılmasını ehtiva edir. Mövcud durumda çalışdırıcılar intizamsız davranışa görə birbaşa meydanı qovurlar. Bundan sonra isə əvvəlcə "sarı" ilə cəzalandırılacaq, sonra tribunaya göndəriləcəklər.

Son dəyişiklik isə qapıdan zərbə ilə bağlıdır. İndiki qaydalara əsasən, qapıçı topu oyuna daxil edərkən mütləq topu cərimə meydançasının kənarına ötürməlidir. Dəyişiklik zamanı qolkiçlər cərimə meydançası daxilində olan komanda yoldaşına da ötürmə verə biləcəklər. Ancaq ötürmə anında rəqib futbolçu cərimə meydançasına daxil ola bilməyəcək.

"Çudo Peçka"nın sahibinin oğlu alma bağını satdı

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin məhkəməsində mənimmədə təqsirləndirilən "Çudo Peçka"nın sahibi Çingiz Cəlilovun məhkəməsi keçirilib.

"Qafqazinfo"nun verdiyi xəbərə görə, hakim Əhməd Quliyevin icraatında olan prosesdə Ç.Cəlilovun oğlu Anar Cəlilov bildirib ki, "Bank Standard"a dəyən zərərin bir qismi ödənilib: "Xaçmaz rayonunda yerləşən 37 hektar alma bağımızı 38 min manata satdıq, pulu banka ödədik".

Qeyd edək ki, "Çudo Peçka" və "ÇP Aqro" MMC-lərin təsisçisi Cəlilov Çingiz Asim oğlu "Bank Standard" QSC Komersiya Bankının İdarə Heyətinin sədri olmuş Kriman Səlim Eldaroviçlə qabaqcadan razılaşmaqla əlbir olaraq 21 milyon 874 min manat məbləğində krediti bankın Müşahidə Şurasının razılığı olmadan dəyəri süni olaraq artıq qiymətləndirilmiş əmlakları girov qoymaqla özünün, yaxın qohumlarının və qohumluq münasibətində olduğu, eləcə də rəhbərlik etdiyi cəmiyyətlərdə işləyən ayrı-ayrı şəxslərin adlarına guya bağ evinin alınması, mənzil təmiri, torpaq alınması və bu kimi digər təyinatlarla rəsmiləşdiriblər.

Anar Cəlilov

Daha sonra qeyd olunan kredit müqavilələri əsasında banka guya külli miqdarda kredit borcu olduğu görüntüsünü yaradaraq bir neçə dəfə restrukturizasiya etməklə mənimmədiyi 13 milyon 962 min manat pul vəsaitini Səlim Krimanla öz aralarında bölüblər.

Daha sonra qeyd olunan kredit müqavilələri əsasında banka guya külli miqdarda kredit borcu olduğu görüntüsünü yaradaraq bir neçə dəfə restrukturizasiya etməklə mənimmədiyi 13 milyon 962 min manat pul vəsaitini Səlim Krimanla öz aralarında bölüblər.

Rusiya XİN Azərbaycana yeni səfir təyinatı haqda

"Bələ bir qayda var ki, Rusiya xarici siyasət idarəsi səfirlərin təyinatı məsələsini şərh etmir". APA-nın məlumatına görə, bu sözləri Rusiya XİN-in rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova keçirdiyi brifinq zamanı Azərbaycana səfir təyinatı ilə bağlı deyib. O bildirib ki, bu qayda 90-cı illərdən təsdiq olunub: "Təyinat haqqında danışmaq, cəmiyyətə təqdim etmək yalnız Rusiya prezidentinin səfirin təyinatı ilə bağlı sərəncamından sonra mümkündür".

Qeyd edək ki, Rusiya Dövlət Duması Azərbaycanda yeni səfirin namizədliyini təsdiqləyib. Dövlət Dumasının MDB məsələləri, Avrasiya inteqrasiyası və həmvətənlərlə iş üzrə komitəsinin aprelin 2-də keçirilən iclasında Mixail Boçarnikovun Azərbaycanda səfir postuna namizədliyi təsdiqlənib. Bundan əvvəl M. Boçarnikov Rusiyanın Qazaxıstandakı səfiri olub.

Rus səfirin qətlinə görə daha bir nəfər saxlanıldı

Türkiyədə Rusiya səfiri Andrey Karlovun qətlində şübhəli bilinən daha bir şəxs saxlanılıb. Modern.az xəbər verir ki, bu barədə "Habertürk" kanal məlumat yayıb. Saxlanılan şəxsin səfirin qatili Mevlut Mərt Altıntaşın "FETÖ" terror təşkilatı içərisindəki "böyük qardaşı" kimi tanınan keçmiş BTK (İnformasiya texnologiyaları və rabitə qurumu) işçisi Ş.S. olduğu bildirilir. Təşkilatın şifrli əlaqə üçün istifadə etdikləri "ByLock" programından istifadə etdiyi müəyyən edilən şübhəlinin sorğuya alındığı bildirilib.

Saxlanılan şəxs eyni zamanda qatilin meyillərini silərək sübutların məhv edilməsində şübhəli bilinir.

Xatırladaq ki, aprelin 2-də Türkiyə məhkəməsi iclasında Fə-tullah Gülenin də olduğu 8 "FETÖ" terror təşkilatının üzvü barəsində saxlanma qərarı verilib.

"Nar" mobil internet istifadəçilərinin artım tempinə görə liderdir

Müstəqil araşdırma şirkəti tərəfindən keçirilmiş müştəri loyallığı indeksi (Net Promoter Score - NPS) araşdırmasının nəticələrinə əsasən, "Nar" mobil internet istifadəçilərinin sayındakı artım tempinə görə mobil rabitə bazarında ən yüksək nəticəyə nail olmuşdur. Operator mobil internet istifadəçilərinin sayında nəzərəcarpacaq artıma bütün ölkə ərazisi boyunca genişləndirilmiş 3G, 4G və LTE-A şəbəkəsi ilə yanaşı, abunəçilərə sərfəli qiymətə yüksəkkeyfiyyətli mobil internet paketlərini təqdim etməklə müvəffəq olmuşdur.

Araşdırmanın nəticələrinə əsasən, mobil internetin keyfiyyəti, müştərilərin şəbəkəni öz dost və ailə üzvləri arasında istifadə etməsi, eləcə də tarif və qiymətlərin müxtəlifliyi və əlverişliliyi amillərinə görə "Nar" NPS indeksi yüksək nəticə göstərmişdir. "Nar" mobil internetinin keyfiyyəti, xüsusi kampaniya və təkliflər, həmçinin zəng xidməti üzrə müştəri məmnuniyyəti göstəriciləri artaraq yüksək həddə çatmışdır.

Qeyd edək ki, 2017-ci ilin 2-ci rübündə keçirilmiş mobil rabitə şəbəkələrinin müqayisəli testləri nəticəsində də "Nar" şəbəkəsi mobil zəng xidmətlərinin göstərilməsi üzrə ölkədə ən yüksək nəticəyə nail olmuşdur. Sınaqları test xidmətləri üzrə müstəqil beynəlxalq şirkət olan "P3 Communications" keçirmiş və sınaq metodologiyası əhatəli xidmətlər üzrə müştəri təcrübəsinə əsaslanmışdı.

Mobil operator şəbəkə keyfiyyətinin davamlı təkmilləşdirilməsi strategiyası çərçivəsində səs keyfiyyətinin nəzərəcarpacaq dərəcədə artımını və səsini təmiz ötürülməsini təmin edən "HD-Voice" (High Definition Voice) xidmətini təqdim etmişdir. "Nar" şəbəkəsi hazırda ölkə ərazisinin 93%-ni əhatə edir və 6500-dən artıq baza stansiyası ilə 2 milyondan çox abunəçiyə yüksəkkeyfiyyətli xidmət göstərir.

"Azerfon" şirkəti ("Nar" ticarət nişanı) 21 mart 2007-ci ildə fəaliyyətə başlayaraq qısa bir müddətdə Azərbaycanda telekommunikasiya və mobil rabitə sahəsinin aparıcı şirkətlərindən birinə çevrilmişdir. "Nar" ticarət nişanı Azərbaycanın zəngin mədəni və tarixi irsinin çağdaş həyatla bağlılığının rəmzi olaraq seçilmişdir. "Nar" ölkədə ilk dəfə olaraq 3G texnologiyasını təqdim etmiş və geniş 4G şəbəkəsini abunəçilərinin istifadəsinə vermişdir.

Fərhad Əliyevin bibisi oğlu azadlığa çıxdı

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökümü ilə 11 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilmiş Rafəddin Əsgərov azadlığa buraxılıb.

"Report" xəbər verir ki, müvafiq məhkəmə qərarı ilə R.Əsgərov cəzasının çəkilməmiş hissəsindən azad olunub. O, bu gün 6 saylı cəzaçəkmə müəssisəsindən sərbəst buraxılıb.

Qeyd edək ki, R.Əsgərov sabiq iqtisadi inkişaf naziri Fərhad Əliyevin bibisi oğludur. O, 2010-cu ildə Ukraynanın Odessa şəhərində həbs edilib. R.Əsgərovun adı sabiq nazirə qarşı irəli sürülən ittihamda hallanıb, barəsində Cinayət Məcəlləsinin 179 (mənimməmə və ya israf etmə), 206 (qaçaqmalçılıq) və 313-cü (vəzifə saxtakarlığı) maddələri ilə cinayət işi başlanıb. 2011-ci ildə Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökümü ilə 11 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Xatırladaq ki, Fərhad Əliyev və "Azpetrol" Şirkətlər Qrupunun Direktorlar Şurasının sabiq sədri Rafiq Əliyev 2005-ci il oktyabrın 19-da həbs olunub. 2007-ci ildə Fərhad Əliyev 10 il, Rafiq Əliyev isə 9 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. 14 oktyabr 2013-cü ildə prezident İlham Əliyevin imzaladığı əfv sərəncamı ilə Fərhad və Rafiq Əliyev qardaşları azadlığa buraxılıb.

Həbsdə olan 3 dindar azadlığa çıxdı

2012-ci il 5 oktyabrda orta məktəblərdə hicab məhdudiyətinin ləğv edilməsi tələbi ilə həbs olunan şəxslərdən 3 nəfər - Tərlan Ağadadasov, Rövşən Allahverdiyev və İlham Hətəmov azad olublar.

"Qafqazinfo" xəbər verir ki, onlar aprelin 5-də saxlanıldıqları cəza çəkmə müəssisələrində 5 il 6 ay həbs müddəti bitdikdən sonra buraxılıblar. İslamazeri.com-a münasibət bildiren Tərlan Ağadadasov "Bizim kimi digər ruhani və dindar qardaşlarımız, bütün nahaqqdan həbs olunanların azad olunmasını Allahdan diləyirəm. Bu günə qədər bizlərə mənəvi, maddi dəstək verənlərə təşəkkürümü bildirirəm. Hazırda Biləcəridəki evimdəyəm, gəl-gət edən qohum tanışları qarşılayırıq. Mən "Tubzon"dan, Rövşən Allahverdiyev və İlham Hətəmov da, həbsdə olduqları CM-lərdən buraxılıblar. Oktyabr aksiyasında bizimlə birlikdə həbs olunan 3 nəfər həbsdə qalıb. İnşəallah, Allah onların da qapısını açsın.", - deyə bildirib.

Qeyd edək ki, 5 oktyabr 2012-ci ildə keçirilən hicab qadağasına etiraz aksiyasında həbs olunan 3 nəfər- Davud Kərimov, Telman Şirəliyev və Elşad Rzayev 6 ay sonra azad olunacaqlar.

O qədər absurd ki! Aslan İsmayilov məni İranın Qum şəhərindən yayın yapan facebook səhifəsindəki materialla vurur! Nur-az.com adlı bu səhifəyə və eyniadlı sayta Azərbaycana xəyanətə görə axtarılda olan, 1996-cı ildən İrana qaçaraq, hələ də orada yaşayan və iddialara görə, qonşu ölkənin xüsusi xidmət orqanlarına cəsusluq edən, hər gün ölkəmizə qarşı ideoloji təxribatla məşğul olan İsgəndər Hüseynzadə rəhbərlik edir.

Rauf ARIFOĞLU

Aslan İsmayilov niyə vətən xaininə qoşuldu?

Bir zamanlar vəkilim olmaqdan qorxan Aslanın xarici ölkə kəşfiyyatına böyük dəstəyi - ona qarşı tələmi, yoxsa...

Qəşəng ittifaq qurublar. Hüseynzadə Milli Şuranın mitinqindən yazdığımız görə, bizi "ifşa" edir, əleyhimizə məqalə yazır, videokollaj düzəldir, bunu da hörmətli Aslan İsmayilov öz səhifəsində tirajlayıb, reklama qoyub, pul xərcləyir, öz ələmində, MŞ və xarici ölkə kəşfiyyatı tərəfindən hədəfə alınan Rauf Arifoğlunu cəzalandırır?

Niyə? Sadə bir səbəb var. Onunla məhkəmə çəkişməsində olan iş adamı Mürvət Həsənlinin yazı və müsahibələrini dərc etmişəm. Bir neçə dəfə də bərabər fotolarımız var. Yeni qəzetçi fəaliyyətimə görə.

Hansı ki, Mürvət Həsəni adlı iş adamı Aslan İsmayilovu məhz bizim qəzetdə dərc olunan iddia və mövqeyinə görə məhkəməyə verib. Yeni biz əslində Aslan İsmayilovla bərabər məhkəməyə verilməmişik, "podelnik"ik. Üstəlik, onunla bərabər, bizim qəzet də prosesi uzudub.

Biz bu məsələdə də hər zaman onun yanında və mövqeyində olmuşuq. Qarşı tərəfi bəzən əzib keçərək, Aslan İsmayilovun tərəfini saxlamışıq. İnanmışıq ki, haqlıdır.

İndi həmin iş adamı mövqeyini ortaya qoyub, sənədlərlə sübut edib ki, A. İsmayilovun müdafiə etdiyi şirkətə Türkiyədə yaşayan iki erməni də ortaqdır... Bu barədə yazılarla çıxış edib. Bizə də deyib ki, Aslan İsmayilov ondan 200 min dollar xərac istəyib, vermədiyi üçün indi ondan əl çəkmir...

Və bundan sonra bizim üçün vəziyyət dəyişdi. Biz, Türkiyə vətəndaşı da olsa, ermənilərdən yana tərəf tutmırıq. Aslan bəy özü bilər.

Bir-iki yazıya və Mürvət bəylə çəkdiyim 1-2 fotoya görə, yəni çəkişdiyi bir adamın bizə yaxınlaşması səbəbindən illərdir yaxşılıq etdiyim

İlk həbs, 22 avqust 2000-ci il

Həmin günlərin biri idi, Aslan İsmayilov cinayətdən mühakimə olunan müvəkkilinə gəlmişdi, bizi gördü, salamladıq. Təxminən bu cür tövr sərgilədi: "Nə haber, lan, fakirler..."

miz, təmənnəsiz olaraq yanında olduğumuz, hər çağırışına getdiyimiz, onun üçün hətta bir sıra riskləri göz önünə aldığımız Aslan İsmayilov ünvanımıza bütün növ təhqir və böhtanları yağdırdı, sonra da xarici kəşfiyyata alət olaraq, məni gözdənsalma kampaniyasına qoşuldu! Adam sanki deyir: məndən icazəsiz niyə Mürvət Həsəni ilə dostlaşır, şəkil çəkdirir-sən? Bax, illərdir məni bu zehniyyət incidir, bir qəzetçi olaraq! Yanlarında olanda yaxşıyam, azacıq aralanan kimi, azacıq fərqli davranış, sərbəstlik sərgiləyən zaman oluram xain!

***

Mazidən bir hekayə anladım.

İki dəfə həbsdə olmuşam.

Guya indi birilərinin, o cümlədən də Aslan İsmayilovun mübarizə apardığı iqtidarlara az qala təkbaşına mübarizə etdiyim zamanlar idi. Bütün siyasi düşərgə arxamda gizlənilib mətərislənirdi...

Üzərimdə təyyarə qaçıraraq, səmişinləri girov götürməkdən tutmuş, siyasi quruluşu dəyişməyə təşəbbüs etmək, iğtişaşlar törətmək və ona rəhbərlik etmək, yazıla-

Bizim bu Aslan nə etdi? Vəkilim olmaqdan imtina etdi. Qorxdular! Qardaşım Azər Ayxanın müraciətini açıq şəkilə geri çevirdi.

2003-cü ildə Bayılda, "ölüm korpusu"nda saxlandıq, təkadamlıq kamera-

Üz-gözünü qırışdırıb, "məni qatmayın", dedi. Başqa cümlələr də söylədi...

Bunu xeyli müzakirə etdik...

O zaman onun hədəfi başqa idi və firsətdən istifadə edib, yeni prezidentə, qu-

(2000-ci ildəki vəkillərim Vidadi Mahmudov, Tufan Kərimli).

Və Aslan İsmayilov belə bir sürəcdə öz peşə və vətəndaşlıq borcunu həyata keçirməkdən imtina etdi. Heç bir siyasi dustağa vəkillik etmədi. Müdafiə komitəsinin toplantılarına qatılmadı.

***

Zamanında vəkilliyimi etməkdən qorxan birisi, mənim zindanda olanda hayıma yetməyən bir vəkil indi bizi xəyanətdə, dönüklükdə suçlayır. Suçlasın. Nə desə, onunla muhəttab olası, cavab verəsi deyiləm. Lazım bilsəm, bundan əvvəl etdiyim kimi, gedib özü ilə üz-üzə də danışaram, aydınlaşdıraram. Canlı yayında polemikaya da çıxaram. Çəkdiyim bir nöqtə, cavab verməyəcəyim heç bir iddia yoxdur. Azərbaycan çapında məni polemikalarda uda biləcək bir adam da tanımıram. Üstəlik, bütün manevr və hərəkətlərimə cavabdehəm, gedişat və tarix də göstərir ki, bütün siyasi davranışlarımda tamamilə haqlıyam!

Lakin yeganə olaraq, bu faktı görə susqun qalamadım!

Xatırlayırsınızsa, fevral ayında yazdım ki, İranın bəzi təsirli dairələri, o cümlədən də Bakıdakı səfirliyi məni qara siyahıya salıb. Maraqlananlar feys səhifəmə baxsınlar, oxusunlar! Və mən bunun nəticələrini gözləyirdim. İndi bu nəticələrin içindən Aslan İsmayilov və Əli Kərimli çıxdı! Birgə, ansambl şəklində və sinxron halda!

Milli Şura və Əli Kərimli ilə işim yoxdu. Onların bütün ittifaqlarını, gizli əlaqələrini bilirəm. Rusiya və İran dəstəklərindən də təfərrüatları ilə xəbərim var. Lakin Aslan İsmayilov??? Odamı... Bilə-biləmi? Yoxsa Aslan "tələyə" düşüb?

Özü nə yazırsa, nə deyirsə desin, illərdir vəkil kimi böyük ayıbına susduğum kimi, yenə susaram. Fəqət xarici kəşfiyyatın hədəf aldığı ölkəsinin vətəndaşının vurulmasında alət olmasın...

Yox, desə ki, olacam, biz də işimizi bilək, ona uyğun davranaq.

Vətən xaini, Qum şəhər sakini İsgəndər Hüseynzadəyə münasibətimiz necədirsə, onunla ortağ və sinxron hərəkət edən Bakı sakinlərinə də həmin münasibət sərgilənəcək.

da, İŞİ ELƏ QURMUŞDUQ KI, VƏKİLLƏRİMİZ EYNI ZAMANDA GƏLİRDİ və bizim - Pənah Hüseyn, Arif Hacı, Sərdar Cəlalov, İqbal Ağazadə - yalnız qısa müddətdə, orada bir-birimizi görmək firsətimiz olurdu.

Adıçəkilənlərin demək olar ki, hamısı eyni anda xahiş etdi ki, bizim işə çıxsın.

ruvan yeni iqtidara yaxınlaşmaq istəyirdi. Meydan boş idi, manevr imkanı, özünü-bazarlama şansları böyükdü.

Sonda buna nail oldu, prezident İlham Əliyevlə də görüşdü. Və əslində düz hesablamışdı - bizdən birinə vəkillik etsəydi, prezidentlə o görüş olmayacaqdı və onun iqtidara yaxınlaşma hədəfləri alınmıyacaqdı.

Dustaq o qədər çox idi ki, vəkil çatmırdı. ATƏT bizə xaricdən vəkillər tutdu, bir vəkil bir neçə məhkumla müqavilə bağladı... Mərhum vəkillər Səməd Pənahov, Elton Quliyev, dəyərli vəkillərdən Mirismayıl Hədiyev, Vüqar Xasayev, Yavər Hüseynov, Nərimə Səfərov, Mübariz Ağayev, Osman Kazimov, Şahmar bəy (soyadını unutdum), eləcə də digərləri bu işə çıxaraq, böyük hüquq və siyasət davası verdilər, vəkil əxlaqı və nümunəsi göstərdilər.

İkinci həbs, Bayıl türməsi, "vəkil otağı"

Yeni zamanında qorxudan və şəxsi maraqlardan çıxış edərək, ölkə tarixinin ən böyük siyasi işinə çıxmaqdan imtina edən, 1041 nəfər həbsdə olan siyasi müxalifət təmsilçilərindən heç birinə vəkillik etməyən Aslan İsmayilovun gerçək sifəti budur.

rimda dövlət quruluşunu və mövcud hakimiyyəti dəyişmək kimi maddələr vardı.

İlk dəfəsində 2000-ci ilin avqustunda dünya çapında müdafiəm vardı. Ölkədə də ictimai-siyasi xadimlər çəkingən tövrlə müdafiəmə qatıldılar. Lakin Azərbaycan mediası tarix yazdı o zaman. Elə bir dəstək, elə bir proses olmadı, yəqin bundan sonra da olmayacaq...

Bayıl türməsi, "vəkil otağı"

iki qardaş ölkə olan Azərbaycan və Türkiyə siyasətində bəzi oxşarlıqlar var. Onlardan biri də daxili siyasətdə daha çox agent ittihamlarına yer verilməsidir. Məsələn, ölkəmizdə rəqib olan opponentlər ən çox bir-birilərini Rusiyaya işləməkdə suçlayırlar, Türkiyədə isə Amerikanın adı daha çox çəkilir.

Son olaraq, Azərbaycan da bu məsələ prezidentliyə namizədlərin son debatında yaşandı. ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu ilə BAXCP sədri, deputat Qüdrət Həsənzadə oxşar agent ittihamlarını bir-birinin ünvanlarına səsləndirdilər ki, hələ də qarşıdurma davam edir. Türkiyədə isə Amerikanın agenti olmaq ittihamları 2016-cı ilin iyulunda baş verən FETÖ qiyamından sonra daha da artıb. Nə üçün siyasi qarşıdurmalarda Azərbaycan tərəfindən Rusiyanın, Türkiyə tərəfindən isə Amerikanın adına daha çox yer ayrılması ilə bağlı mövqelər hər zaman müxtəlifdir.

Böyük Quruluş Partiyasının sədri, deputat Fazil Mustafa məsələyə bu cür şərh verdi: "Azərbaycanda tək Rusiyanın deyil, İranın, eləcə də, Türkiyənin də adı çəkilir. Bu siyasi müstəvinin bir qədər predimenddən kənar düşməsi ilə bağlıdır. Azərbaycan ruspərəst yaşamış ölkədir. Ona görə Rusiya faktoru İran və digər dövlətlərdən daha çox qabarıq ki, bu dövlətin tabeliyində olmuş, real işğal təhlükəsi ilə daim üzlaşmış. Dağlıq Qarabağın işğalı Rusiya tərəfindən ermənilərə verilən dəstək nəticəsində reallaşdığı üçün qorxu

Azərbaycan və Türkiyə siyasətində agent ittihamları

Ölkəmizdə rəqib olan opponentlər ən çox bir-birilərini Rusiyaya işləməkdə suçlayırlar, Türkiyədə isə Amerikanın adı çəkilir...

sindromu daim var. Amma bunu birmənalı şəkildə qiymətləndirmək doğru deyil. Biz də Rusiyada müəyyən tədbirlərə qatılıq. Bunu ölkəmizin maraqlarını güdərek edirik. Kimsə Rusiya ilə bağlı açıqlama versə, bu o demək deyil ki, həmin şəxslər ruspərəstdir. Rusiya tərəfindən gözlənilən təhlükələrdən qorunmaq üçün indiyə qədər çoxsaylı təkliflər vermi-

şik. Bu təklifləri boğmaq doğru olmazdı. Lakin unutmaq olmaz ki, Azərbaycanda Rusiyayönlü trollər da kifayət qədər var. Amma elə realist siyasətçilərimiz də var ki, daim həqiqətləri deyirlər, tək Rusiyanı deyil, ermənipərəst mövqə yürüdüyünə görə İrən da tənqid edirlər. İstənilən halda İrənla dövlətlərarası qonşuluq münasibətlərinin mən də əleyhinəyəm. Rusi-

ya ilə daha ehtiyatlı, balanslı siyasət yürütməyin tərəfdarıyam. Bu cür mübahisələr insanların real proqramlar üzərində doğru qərarlar vermək təşəbbüslərinə müəyyən dərəcədə şübhə gətirməyə başlayır. Lakin hamını Rusiya, İran yaxud Türkiyə yönlü adlandırmaq doğru deyil. Azərbaycanın maraqlarına doğru təkliflər səsənsənsə və bu təkliflər də

strateji məsələlərə görə önə çəkilirsə, bunu bəsitləşdirib hansısa ölkənin maraqlarına xidmət etmək kimi təqdim etməməliyik. Təbii ki, digər ölkələrin maraqlarına xidmət edən insanlar ifşa olunmalıdır. Bizdə Amerika və digər Avropa ölkələrində təhsil alanlara şübhə ilə yanaşma halları var. Ola bilər ki, həmin insanlarda təhsil aldıkları ölkələrin həyat tərzi özünü daha qabarıq büruzə verir. Lakin hər şeyə şübhə ilə yanaşmaq çox təhlükəlidir. Bu ölkənin gələcəyi ilə bağlı müəyyən problemlərin həllinə də mane olur".

Deputat Türkiyədəki Amerika agenti olmaq ittihamlarına da münasibət sərgilədi: "Son vaxtlar Türkiyə hakimiyyəti çevriliş şoku yaşadı. Eyni zamanda Suriya və İraqda aparılan əməliyyatlarda Amerika ilə mövqelər tərs düşdü. Vaxtilə Türkiyədə amerikanpərəst olmaq fəxr sayılırdı. Ordu NATO sisteminin içərisində idi, gedib Amerikada təhsil alırdılar. Hətta Amerikada təhsil almayanda çox vaxt general rütəbəsi vermirdilər. Bu, daha çox kommunizm əleyhinə münasibət kimi qəbul edilirdi. İndi isə Türkiyə hakimiyyəti Rusiya ilə yaxınlaşır. Bunu 30-40 il öncə etsəydilər, solçular və millətçilər arasında küçə davaları baş verərdi. Ölkənin maraqları onu tələb edir ki, Türkiyə bu gün Rusiya ilə yaxın olsun. Türkiyə-

də son çevriliş cəhdindən sonra Amerikanın Türkiyəni daxilədən qarşıdırmaq istəyi kimi bir təsəvvür formalaşmış. Bu çəkişli seriallarda da özünü göstərir. Amerikaya yönəlik münasibətin gələcəkdə Türkiyə üzərində oyunların oynanılmasına xidmət etməsi kimi təqdimatı var. Amerikanın qiyamda iştirak edən şəxsləri təhvil verməməsi, eləcə də, qiyamla bağlı tutduğu mövqə Amerika məsələsini Türkiyədə hələ də aktual saxlayır. Bu ittihamlar daha çox bu məsələlərdən qaynaqlanır. Yəqin bir müddət sonra bu ittihamlar Türkiyədə azalan istiqamətdə gedəcək".

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının sədri, deputat Fəroc Quliyev indiyə qədər heç kimi bu şəkildə ittiham etmədiyini bildirdi: "Danışanda ünvanlı danışmışam. Demişəm ki, Milli Şurayı Rusiya yaradıb, bunu Müsavat Partiyası da sonradan etiraf edib. Konkret faktlar olmadan kiminsə haqqında belə ifadələr işlətməmişəm. Kimlər bu ittihamları səsləndiriblərsə, səbəblərini onlardan soruşmaq lazımdır. Əsaslı şeylər varsa, mütləq o şəxslər ifşa olunmalıdır. Siyasətçi olaraq siyasi fəaliyyətlə məşğul olan istənilən şəxsin hansısa ölkənin maraqlarına xidmət etdiyini bilib, bunu gizlətmək doğru olmazdı".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan Fransaya nota verməyə hazırlaşır. Səbəb də özünü Qarabağdakı kriminal rejimin rəsmisi kimi təqdim edən Aşot Qulyan adlı separatçının bu ölkəyə səfəridir. Minsk Qrupunun üç həmsədrindən biri kimi Fransanın bu hərəkatı şübhəsiz, nöinki neytral vasitəçilik missiyası ilə bir araya sığmır, üstəgəl, ikitərəfli əlaqələrə zərbə vurur.

Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

21 il öncənin yanlışı

Cümhuriyyətimizin 100-cü illiyi ərəfəsində xatırlatmağa məxsusi lüzum var: bu, o Fransadır ki, təxminən 98 il öncə müsəlman Şərqiində ilk demokratik respublika olan ADR-in müstəqilliyini Dağlıq Qarabağ və Zəngəzurla (!) birgə tanıyan ölkələr sırasında olub. Bolşevik Rusiyasının təcavüzü olmasaydı, Zəngəzur da indi bizdə idi.

İnanmaq olmur ki, Fransada yaxın tarixi unudublar. Sadəcə, rəsmi Parisin Qafqaz siyasəti bu müddətdə xeyli güclənərək təşkilatlanmış erməni lobbisinin ciddi təsiri altına düşüb əfsus ki, Avropada ən

güclü erməni diasporu da Fransadadır. Bu, çoxdan bəlli olan faktdır. Ola bilsin, rəsmi Bakı 21 il öncə Minsk Qrupunda qardaş Türkiyənin deyil, Fİrəngistanın üçüncü həmsədr olmasına razılıq verməklə Parisə böyük etimad jesti etmək istəyib. O ümidlə ki, erməni diasporun Fransanın Qarabağ siyasətinə təsiri azalacaq. Ancaq ümid doğrulmadı.

Yalnız 1-2 fakt: hazırkı prezident Emmanuel Makronun sələfi Fransua Olland ötən il vəzifədən getməkdə, Parisdə erməni icması ilə görüşdə demişdi ki, "Dağlıq Qarabağ

Yaxud keçən həftə Fransanın xarici işlər naziri Jan Batist Lemuan İrəvanda səfərdə oldu. Lakin Dağlıq Qarabağ məsələsində vasitəçi dövlətin baş diplomatı olaraq "xala xətrinə" belə, Bakıya gəlmədi. Payızda isə Fransanın prezidentinin Ermənistanla Belə olmasaydı, katalon Puçtemon başda olmaqla, bütün separatçılar (*abxazlar, osetinlər, Kırım və Dnestriyanın rus separatçıları*) Avropa məkanı boyu, Fransada təqib edildikləri halda, erməni separatçıları hərətfəfli sevgi ilə əhatə olundu. Avropada, o sırada Fransada analoji himayə bir

vab qismində ağla ilk gələn motiv xristian amilidir. Bu, sübhəsiz, Qarabağ məsələsində ermənilərin "təbii üstünlüyü"dür ki var.

Beləcə, Fransa "kiçik bacı" saydığı işğalçı Ermənistanla sözdə də, əməldə də sadiqdir. Belə olmasaydı, katalon Puçtemon başda olmaqla, bütün separatçılar (*abxazlar, osetinlər, Kırım və Dnestriyanın rus separatçıları*) Avropa məkanı boyu, Fransada təqib edildikləri halda, erməni separatçıları hərətfəfli sevgi ilə əhatə olundu. Avropada, o sırada Fransada analoji himayə bir

də kürd separatçı-terrorçulara - PKK-çılara rəva bilinir ki, o da yenə Azərbaycanın əsas təbii müttəfiqi müsəlman Türkiyə ilə birbaşa bağlıdır.

Bunu da unutmaq ki, Fransa rəsmiləri bircə dəfə belə, Ermənistanı öz adı ilə,

Fransanın yerinə həmsədrliyə gətirilməlidir ki, vasitəçilikdə balans təmin olunsun.

Yeri gəlmişkən, indi buna daha yaxşı zəmin var. Məsələ ondadır ki, Moskva-Ankara münasibətləri yüksəlmişdir. Həlli uzanan Qarabağ ixtilafı

yeni işğalçı adlandırmayıblar - elə digər iki həmsədr dövlət olan Rusiya və ABŞ kimi. Aşot Qulyandan az öncə isə baş separatçı Bako Saakyan sərbəst şəkildə ABŞ-ı gəzib dolaşmış, oradan Livana getmişdi - Bakının Amerikaya notasını rağmən. Rusiyanın Ermənistan qayğısı da ki, hamıya bəlli.

Belə üçlü vasitəçilik min il də qalsa, Azərbaycan üçün məqbul həll variantı tapa bilməz. O zaman o, ya ləğv edilməli və ya başqa format tapılmalı, ya da 21 il öncənin yanlışı düzəldilməlidir: Türkiyə

isə Türkiyə və Rusiyanın üz-üzə gəlməsi, hətta hərbi toqquşma riski deməkdir. Moskva bunda əsla maraqlı deyil. O zaman nizamlama prosesini sürətləndirmək imperativi yaranır ki, qardaş ölkənin vasitəçiliyə gəlişi ilə bəzi əhəmiyyətli stimullar verilib. Necə ki, ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində ABŞ-Rusiya-Türkiyə uğurlu əməkdaşlıq formatı olub.

Doğrudu, Türkiyənin vasitəçiliyinə Ermənistan da razı olmalıdır. Ancaq Moskvanın iradəsi olan yerdə erməni nə karedir ki?..

Xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadənin oğlu ilə kim həmsöhbət olmaq istəməz ki? Bu mənada Azərbaycanın Belarusdakı sabiq səfiri İsfəndiyar Vahabzadə redaksiyamıza telefon açıb "Sizin qəzetə danışmaq istəyirəm" deyəndə bunu sürpriz zəng olaraq qəbul etdik. Çöl-bayıra çıxmaqla o qədər də arası olmayan İsfəndiyar müəllimlə elə şəhərin mərkəzindəki mənzilində görüşdük.

- İsfəndiyar müəllim, zəng edəndə görüşüb, danışmaq istədiyinizi dediniz, mövzunu deməsiniz də. Elə isə bu yurtda, sizi dinləyirik.

- Bir Zümrüd Yağmur var, mən heç tanımıram da o kimdir. Bir yazısını gördüm, bir cümləsi xoşuma gəlmədi. Yazır ki, Bəxtiyar Vahabzadə millətə atalıq edə biləcəyi təqdirdə övladlarına atalıq elədi. Bu, bir az yaxşı söz deyil. Əvvəla, Bəxtiyar Vahabzadənin iki oğlu var. Mən şərq fakültəsini bitirmişəm. 21 yaşında evdə çıxışam və gedib İran İslam İnqilabında iştirak etmişəm. Ondən sonra gəlib 1-2 il komsomol işində çalışdım. Daha sonra Əfqanıstan müharibəsində oldum. Əgər Bəxtiyar Vahabzadəyə istinad edirlərsə, onda gerek ilk növbədə desinlər ki, bunun övladı Əfqanıstanda döyüşüb, "kontuziya" alıb, İran inqilabında olub. İran inqilabı elə-belə məsələ deyildi. Mən İranın Hərbi Nazirliyində işləmişəm. Sən əvvəlcə mənə keçdiyim yolları bil, ondan sonra danış! Elə dövr idi ki, mən Vahabzadə soyadını da götürməmişdim, imtina etmişdim ki, doktorluq müdafiə edəndə deməsinlər atasına görə edir. Bəxtiyar Vahabzadə oğlunu nazirimi elədi, yoxsa deputatımı seçdirdi, bəlkə icra başçısı qoydurdu?! Axı bu, mənə öz sahəmdir də. İndi siz fikir verin, mən şərq fakültəsini bitirmişəm, şərqşünas kimi İranda, Türkiyədə, Əfqanıstanda uzun müddət işləmişəm. Geri qayıdandan sonra gedib Türkiyədə diplomatik kurs bitirmişəm. Bir də Ali Partiya Məktəbində oxumuşam. İki ali diplom var, mən gedib qaynaqçı işləməliyəm, yoxsa montyor? Yaxşı, bu sözü deyən qadın fikirləşmirmi ki, mənəndən əvvəl İsvetçərədə həyat yoldaşı erməni olan Sima adlı biri işləyirdi? Niyə digərləri işləyəndə bunu yazmırlar, ancaq Bəxtiyar Vahabzadənin oğlu işləyəndə yazırlar? Mən səfir vəzifəsindən yuxarı qalxmamışam. Söhbət bundan gedir.

- Həmin Sima dediyiniz Azərbaycanı təmsil edirdi?

- Bəli. Mən əvvəlcə Pakistanda səfir işlədim. Oradan qayıdandan sonra İsvetçərəyə - BMT-nin Avropa bölməsinə səlahiyyətli nümayəndə yolladılar. Məndən əvvəl Sima Eyvazova idi. Yaşlı adam idi, qaldı Fransada. Erməni qəşəbəsi var idi, Lyarəş, orada yaşayırdı. Ölme-yindən, qalmağından xəbərim yoxdur. Özü də həmin bu Sima Rusiya vətəndaşı idi. Bunu heç kim heç yerdə demədi. Anası, əri erməni olandan danışan yox idi. Amma Vahabzadə gedəndən sonra dərhal dedilər ki, Bəxtiyar Vahabzadənin oğlu səfir getdi... Vahabzadənin oğlunun keçmişində nələr var?

Bəxtiyar Vahabzadənin diplomat oğlu ittihamlara cavab verdi

İsfəndiyar Vahabzadə: "Mən 15 aydır Belarustan gəlmişəm, heç yanda işləmirəm, heç yerdən də gəlirim yoxdur, ancaq kimsə bundan yazmır"

İran, Əfqanıstan, Türkiyə təhsili. Bunları niyə demirlər? Adama ağır gələn budur. Mən Vahabzadənin oğlu olduğum üçün deputatı seçdirdim, nazirimi oldum, yoxsa icra başçısı qoydu-lar?

- Yağın heç o postlarla bağlı istəyiniz də olmayıb?

- İstəyiniz olmayıb deyəndə... 21 yaşında universiteti bitirdim, getdim İrana. 3 il yarım İranda oldum. Geri qayıdandan sonra komsomolda, adı bir işdə işlədim. Oradan da getdim Əfqanıstana. 3 il qədər orada oldum. Əfqanıstandan kontuziya-ly halda qayıtdım. Orada güllə atan bilmirdi ki, İvanın oğluna deyəcək, yoxsa Bəxtiyarın oğluna, düzdür? Mən bu yolları keçmişəm, ay Zümrüd Yağmur! Onu da deyim ki, İrandan qayıdandan sonra çox gənc yaşım-da namizəlik müdafiəsi elədim - "Süleyman Rüstəmin yaradıcılığında Cənubi Azərbaycan" mövzusunda. Sovet vaxtında artıq bu, Moskva, Ali Attestasiya Komissiyasına gedib çıxırdı. Baxan yox idi ki, bu, Vahabzadənin oğludur, ya başqasının. Sonra Azərbaycanda ən çətin mövzunu mən yazmışam, Məhəmməd Hadidən elmlər doktorluğunu müdafiə etmişəm. Mənim doktorluğumu ləngitmişdilər, "Məhəmməd Hadi və 20-ci əsr Azərbaycan romantizmi". O zaman İsfəndiyar Şəkili gətirdim. Cavan yaşında bunları əldə etmişəm. Yaxşı, iki ali məktəb, bir diplomatiya kursunu bitirən elmlər doktorunun, professorun gedib səfir işləməsi günahdır? Gedib orada kim işləməlidir, Yağmur, yoxsa Sima?

- Konkretləşdirmək, yazarlarımızın adlarını çəkmək istəmirəm. Amma sizə deyim ki, son günlər xüsusi bir tendensiya müşahidə olunur, Azər-

baycanın milli-mənəvi dəyərlərinin hədəfə alınması prosesi gedir, yəni bu, təkcə Bəxtiyar Vahabzadə ilə bağlı deyil. Müşfiqin nəinki övladı, heç məzarı da olmayıb, hədəfə alınır, Xəlil Rza tək oğlunu Vətənə qurban verib, yəni hədəfdədir. Siz heç düşünmürsünüz ki, cəmiyyətdəki bu aqressiyanın səbəbi nə ola bilər?

- Mən bu məsələni araşdırıram. 17 il səfir işləmişəm. Çox böyük müddətdir. Bundan əlavə də İran, Əfqanıstan, Türkiyədəki dövrü hesablasaq, əsrin dördüdə birini xaricdə olmuşam. Mən atamın nə yubileylərində, nə ad günlərində, nə əsərlərinin təqdimatında, nə də ölənin günündə yanında ola bilməmişəm. Həmişə orada-burada olmuşam. Məndə bir dəne ideya olub ki, əgər millətə iynə ucu boya deyir verə bilərəmsə, bu işin öhdəsindən gəlməliyəm. Əsrin dördüdə biri zarafat deyil. Çox kəsməkəşli yollar keçmişəm... Kərəmət Böyükçöldü, kimdir, mən bilmirəm... Bilirsiniz, mən təbiətə çox səbirlə adamam. Amma səbrin də həddi-hüdudu var. O deyir ki, mən atamdan tərbiyə görməmişəm. Bu, məlum məsələdir. Ya deyir atamı siqaret dalınca göndərmişəm, neyləmişəm. Bu, sənənin öz işidir. Əgər atan siqaret almağa layiqdirsə, gedib alsın. Belə çıxır ki, sən ata tərəfdən yarımısan. Mən başqa ad verə bilmirəm. Deməli, sənə qibte, həsəd var, həyatda uğur qazana bilməmişəm. Guya Rauf Aریفoğlu buna deyib ki, sənənin igidliyinin sənənin cavanlığındadır. Mən bunu cavan da saymıram. Bilirsiniz nəyə görə? Sokrat deyib ki, 12 yaşından 16 yaşına qədər yeniyyətmişəm, 16-dan 21-ə qədər gənc, 21-dən 28-dək cavan, 28-dən sonra artıq sən öz sözü-

nü deyən adam olmalısən. Əgər sən 31 yaşına gəlib çatmısan və həyatda heç nəyə nail ola bilməmişsən, onun günahı sənəndir, üzərində çalışmırsan. Özünü qoyub səfeh yerinə. Gah Xəlil Rzadan, gah Bəxtiyar Vahabzadədən yazır. Bayaq da deyir ki, yazıçı Elçin oturub kurortda, Yəsəntukidən kurortdan yazır. Bəs sən nə yazmısan? "Tartan-partan" yazılar yazmısan... Manyak şeirlər deyirəm buna. Mən Azərbaycanda nadir hallarda oluram. Bunun yazıları ilə maraqlandım, bir-iki yazısına baxdım, gördüm söz yığındır və bu adamın həyatda bəxti gətirməyib. Həyatda bəxti gətirməyənlər aqressiv olurlar.

- Amma sizin kimi düşünmə-

yada, səhrada təlim keçdik, boş əllə döyüş, adam vurmaq və s. Mən o döyüşləri mənimsədim. İndi durum deyirəm ki, Taysonu bəyənmirəm, bu, gülünc çıxar. Belə çıxır ki, mən özümü müqayisələndirirəm. Deməli, mən diqqət mərkəzində olmaqdan ötrü Taysonun adını çəkirəm. Şair ailəsində böyümüşəm, nəyi də bilməmişəm, ədəbiyyatdan xəbərim var. Özü də uzun müddət dərs demişəm. İşləyə-işləyə dərs deyirdim. Həm Moldovada olanda Qaqauziya Universitetində, həm də Pakistanda olanda Kəraçi Universitetində mühazirələr oxuyurdum - sərbəst surətdə fars və dəri dillərini bilirdim - nəyi də bilməmişəm, ədəbiyyatı bilirdim. Mən

ki, bunun belə yazması... Bir şeiri var idi e, "mən instituta girdim, sənənin açıq dizlərin var idi, müəllim baxdı, mən də baxdım..." Bu, manyak şeirdir.

- Bax, görürsünüz, 25 il ölkədə olmayan diplomata şeirini oxutdurmağı bacarıb...

- Mən maraqlandım, görüm bu adamın nəyi var ki, Bəxtiyar Vahabzadə bunun ağızına sığışmır. Bəlkə həqiqətən nə isə var bu adamın qabında. Ona görə başladım oxumağa. Mən 15 aydır Belarustan gəlmişəm, heç yanda işləmirəm, heç yerdən də gəlirim yoxdur, ancaq kimsə bundan yazmır. Ancaq indi ağızını açan deyir ki, Bəxtiyar Vahabzadənin oğludur. Vəziyyəti bilən, dərinə düşən yoxdur, adamı yandıran da budur. Siz

"Kərəmət Böyükçölün yaşında mən inqilab və müharibə görüb gəlmişdim"

yənlər, əksini deyənlər, həm-karımıza talantlı adlandır-lar da əz deyil. Bəlkə kifayət qədər istedadlı olduğu və bəlkə də öz yerini axtardığı üçün belə bir mənərə yaradır...

- Bilirsiniz, mən doktorluq müdafiə edəndə bu Kərəmətdən cəmis 2-3 yaş böyük idim. Kərəmət Böyükçölün yaşında mən inqilab və müharibə görüb gəlmişdim. Həm də xarici ölkənin - Moldovanın akademiki-yəm, ədəbiyyat sahəsində nə isə qanıram, bilirdim. Mən onun yazılarını oxudum, ancaq söz yığını deyə bilərəm. O adamda istedaddan başqa nə desəniz var, talant yoxdur.

- Ümumiyyətlə, siz bizim gənc yazarlara mütaliə edirsinizmi, yoxsa şəxsən hədəfə gələndən sonra onlarla maraqlanmağa başladınız?

deyərdim ki, bunlar ata-bala ən "bezdərn" adamlardır...

- İsfəndiyar müəllim, izn verin deyim ki, özü burada olmayan şəxs haqqında belə danışmaq bəlkə də etik görünür. Üstəlik, Vahabzadə nəslinin nümayəndəsinə bu kimi ifadələri heç yaraşdır-mıram. Özünüz də dediniz ki, səbirlə, təmkinli adamsınız. Məncə, Bəxtiyar müəllim sağ olsaydı, bu qədər sərt reaksiya verməzdi gənc yazarlara. Atasının isə məsələ-yə heç aidiyyəti yoxdur...

- Elə isə atası niyə onun başına ağıl qoymur? Mən əvvəlcə xanım yazardan başladım ki, tərcümeyi-halımı bilməyə-bilməyə belə yazıb... Mənim dövrü mətbuatda 1038 yazım çıxıb. Pakistanda, Çində, Türkiyədə, Almaniya, başqa ölkələrdə. Yazır ki, Bəxtiyar Vahabzadənin 17 cildlik kitabı var. Əvvəla,

bayaq düzgün dediniz, razıyam. Amma demokratiya xuliqanlıq demək deyil, söz, cəfəngiyyət azadlığı demək deyil. Bu gün televizora çıxıb cəfəngiyyət danışdırsa və özələrini xuliqan kimi aparırlarsa, bu, demokratiya deyil, hər şeyin bir həddi olmalıdır.

- Şəxsən mən belə düşünürəm ki, Bəxtiyar Vahabzadə Azərbaycanın milli dəyərimizə çevrildiyi üçün onunla bağlı neqativ fikirlərə cavabı Vahabzadə ailəsinin üzvləri, İsfəndiyar müəllim, yaxud Azər müəllim verməməlidir, bəlkə də cəmiyyətin mövqeyi olmalıdır. Çünki Bəxtiyar Vahabzadə bir ailəyə sığın adam deyil, razılaşdırılmazdır (davamı növbəti sayımızda)

□ Elşad PASASOY, Foto: "Yeni Müsavat"

Azərbaycanın daxil olduğu region ətrafında yetərinə maraqlı, tələyüklü proseslər gedir. Qardaş Türkiyənin əsas moderatorlardan olduğu və aktiv rol adlığı bu proses yekun etibarilə Qarabağ məsələsinin həllinə də müsbət təsirlər buraxa bilər. Geosiyasət mütəxəssisləri bu haqda artıq daha ucadan danışmağa başlayıblar.

Söhbət xüsusən də Yaxın Şərqdən, daha doğrusu, 4 ildir davam edən Suriya böhranının həllindən gedir. Sırağagün Ankarada baş tutan və Soçi görüşündən sonra (2017) ikinci sayılan Ankara-Moskva-Tehran üçlü zirvə toplantısı bu yöndə ümidləri artırır.

*****

"Rusiya-Türkiyə-İran formatı Suriyada vəziyyəti kökündən dəyişmək lazım olan əsas alətlərdən birinə çevrilib. Əvvəlcə bu format bir çoxları üçün gözənilməz oldu. Ancaq o, lazım idi. Nədən ki, BMT xətti ilə göstərilən səylər kifayət eləmədi və faktiki, dalana girdi. O zaman yeni formalar axtarıb tapmaq lazım gəldi və ən effektivisi də bu üçlük oldu". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu sözləri "Vestnik Kavkaza" nəşrinə açıqlamasında Rusiya Diplomatları Assosiasiyasının sədr müavini Andrey Baklanov Ankara sammitini dəyərləndirərkən deyib.

Məsələ ondadır ki, Qarabağ danışıqları da dalana dirənib və BMT TŞ-nin 4 məlum qətnaməsi üçüncü on ildir kağız üzərindədir. Deməli, Qarabağ "yükü"nü də yerindən götürmək, BMT qətnamələrini həyata keçirmək üçün yeni "nəfəsə", yaxud formata ehtiyac var. Bu isə haqqında danışılan üçlü format ola bilər. Ən əvvəl o səbəbə ki, Rusiya, İran və Türkiyənin Qarabağla bağlı istənilən sülh sazişini reallaşdırmaq üçün münafişə təriflərinə ciddi təsir imkanları var

Qarabağ üçün yeni yol xəritəsi - "ikinci cəbhə" açılacaqmı?

Tehran-Ankara-Moskva üçlü formatı Minsk Qrupunun 24 ildə edə bilmədiyini qısa zamanda reallaşdırma bilər - iki şərt...

(Türkiyə - Azərbaycana, İran və Rusiya - İrana). Yeni anlaşma üçün möhkəm zəmanət məsələsi.

*****

"Yeni Müsavat"ın ötən sayında qeyd elədiyimiz kimi, Suriya məsələsində Türkiyə-Rusiya-İran anlaşmasının Qarabağ məsələsinə uğurlu inikası tam mümkün görünür. Bu da diqqət-

çəkicidir ki, son vaxtlar Kremlə yaxın bir sıra rusiyalı tanınmış analitiklər (*Aleksandr Duqin, Oleq Kusnetsov, Maksim Şevçenko*) Qarabağ nizamlanması üçün belə bir üçlü formatın vacibliyini tez-tez dilə gətirir, ona alternativin olmadığını söyləyirlər. Azərbaycanlı ekspertlər də bu xüsusda nikbin görünür.

"Türkiyə-Rusiya-İran forma-

ti bölgədə real gücə çevrilir. Azərbaycanın bu üç ölkənin hər biri ilə quru sərhədi var. Bu baxımdan Azərbaycan mövcud üçlü formatın gələcəkdə Dağlıq Qarabağ münafişəsinin həllində də pozitiv rol oynamasını arzulayır". Bu sözləri politoloq Elxan Şahinoğlu aprelin 4-də Ankarada baş tutan Ərdöğan-Putin-Ruhani görüşünün Azərbaycan-

cana və Qarabağ münafişəsinin həllinə təsirini şərh edərkən deyib.

Onun sözlərinə görə, onsuz da ATƏT-in Minsk Qrupu münafişəni həll etmək istəmir: "Digər tərəfdən, Türkiyə və İran danışıqlar prosesindən kənar qalmaqdan narazıdır. Ona görə də Rusiya-Türkiyə-İran formatı gələcəkdə Cənubi Qafqazda sabitləşdirici rol oynaya bilər".

Lakin politoloqun qənaətinə, yeni formatın Cənubi Qafqazda sülhün əldə olunmasına təsiri iki şərt daxilində mümkündür: "Birincisi, Suriyada müharibə bitməli və davamlı sülh əldə olunmalıdır. Məhz bundan sonra Türkiyə-Rusiya-İran formatı Qarabağ münafişəsinin həllinə maraqlı göstərə bilər. İkincisi, Rusiya üçlü formatın Qarabağ münafişəsinin həlli ilə məşğul olmasına razılıq verməlidir. Çünki Ermə-

vasitəçi çoxluq ilk baxışda yene ermənilərin tərəfindədir.

Azərbaycan da belə üçlü format əl verir, çünki Rusiya ərazi bütövlüyümüzü tanıyır, İran isə regionda beynəlxalq miqyasda qəbul edilən sərhədlərin zorla dəyişdirilməsinin əleyhinədir. Prezident Həsən Ruhaninin son Bakı səfəri zamanı Qarabağ mövzusunda söylədikləri buna şübhə saxlamadı. Belə üçlü format həmçinin, Dağlıq Qarabağ erməniləri üçün öz müqəddəratını təyinetmə prinsipi "3 həll prinsipi"ndən biri kimi bizə sırmağa çalışan Minsk Qrupu formatını gündəmdən çıxarmış olardı.

Bundan əlavə, Suriya münafişəsinin həllində ərazi bütövlüyünü əsas götürən Tehran, Moskva və Ankara regionun başqa bir ölkəsinə - Azərbaycana münafişə bətdə ola bilməz ki, "iki standart" yanaşması sərgiləsin və ərazi bütövlüyü prinsipini qulaqardı eləsin. Nəhayət, nə Rusiya və İran, nə də qardaş Türkiyə bölgədə, öz sərhədləri yaxınlığında böyük müharibədə maraqlı deyil. Azı iki səbəbdən: 1. Müharibə üç ölkənin regiondakı maraqları üçün ciddi sınaq olmaqla onları üz-üzə də gətirə, toqquşdura bilər; 2. Regiondan uzaq güclərə (ABŞ, Avropa) bölgəyə hərbi nüfuz eləmək imkanı yadardır.

*****

Qarabağda müharibə xüsusən də son vaxtlar ABŞ-in hədəf götürdüyü Rusiya və İranın maraqlarına cavab vermirdi. Hər necə olmasa, Moskva və Tehran özlərinə qarşı lüzumsuz "ikinci cəbhə"nin açılması üçün Qərbe bəhanə - "kart-blans" vermək istəməz. Dəqiq Qarabağ konfliktinin uzanması həm belə bir bəhanəni gündəmdə saxlayır, həm də bütövlükdə region ölkələri arasında - Rusiya, Türkiyə, İran bir yanda, Azərbaycan və Ermənistan digər yanda - əməkdaşlığı dərinləşdirməyə ciddi əngəl yaradır...

□ **Siyasət şöbəsi, "Yeni Müsavat"**

İŞİD-in Avropaya qayıtmaq xəbərdarlığı: Bakı da hazırlıqlı olmalı

Arzu Nağıyev: "Azərbaycanın şimal sərhədləri daha güclü mühafizə olunmalıdır"

"İŞİD Suriya və İraqda məhv edildikdən sonra terrorçuların Afrikada aktivliyi artıb, cihadçılar Avropa və Asiyaya geri qayıdırlar". Rusiyanın müdafiə naziri Sergey Şoyqu Moskva keçirilən beynəlxalq təhlükəsizlik üzrə konfransda çıxışı zamanı belə deyib.

Göründüyü kimi, Sergey Şoyqu İŞİD-in Avropa və Asiya qitələrinə qayıtmaq istəyini bildirir. Bu qitələrin sərhədləri isə Azərbaycanda kəşidir.

Ötən ilin payızında Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin reisi Mədet Quliyev bildirmişdi ki, İŞİD sıralarında 900 azərbaycanlı var. Xidmət reisi Mədet Quliyev onların özlərinin və ailələrinin sonrakı taleyindən də danışıb. Demişdi ki, onların əksər hissəsi döyüşlərdə həlak olub. O, xidmətin bu şəxslərlə bağlı fəal iş apardığını diqqətə çatdırmışdı. Mədet Quliyev İŞİD-in bir

sıra ölkələrdə olduğu kimi, Azərbaycanda da terror aktları törətmək istədiyini, ancaq belə cəhdlərin qarşısının təhlükəsizlik xidməti əməkdaşları tərəfindən peşakarlaqla alındığını vurğulamışdı.

Bəs Sergey Şoyqunun məlum bəyanatından sonra Azərbaycan hansı addımları atmalıdır?

Təhlükəsizlik məsələləri üzrə ekspert Arzu Nağıyev deyir ki, Rusiya müdafiə nazirinin bəyanatı sırf siyasidir: "Əgər doğrudan da İŞİD Avropaya və Asiyaya qayıdırsa, Rusiya Federasiyasının 89 subyektdən 11-i islam inanclıdır. İŞİD-in tərkibində vuruşanların sırasında Rusiya Federasiyasından olanlar çoxluqdadır. Həmin 11 subyektdən İŞİD sıralarına 5500-dən artıq şəxsin qoşulduğu haqda dəqiqleşmiş məlumatlar var. Onların yarısı döyüşlərdə qınılsa da, yar-

sının da geri qayıtmaq ehtimalı böyükdür. Qərbin Rusiyaya qarşı sanksiyalarının təsiri bir qədər artırmaq üçün Suriyada baş verən proseslərə dolayı müdaxilə etmək niyyəti ilə həmin sağ qalan döyüşçülərdən Rusiya ərazisində istifadə edəcəyi istisna deyil. İŞİD Avropaya və Asiyaya qayıdırsa, deməli, həmin çoxluğun bir hissəsi Rusiyaya və onun subyektlərinə, Dağıstana, Çeçenstana, Tataristana qayıdacaqlar. Şoyqu İŞİD Avropaya qayıdır deyəndə tək Qərbe gedəcəklərini nəzərdə tutursa, bu, düzgün fikir deyil. İŞİD eyni zamanda Rusiyaya qayıdır. Dağıstana qayıdacaqlarsa, Azərbaycan sərhədinə gəlib çıxacaqlar". Arzu Nağıyev bildirir ki, İŞİD Avropaya və Asiyaya qayıdırsa, ilk növbədə Rusiya təhdid olunacaq. Buna görə də Azərbaycanın şimal sərhədləri

daha güclü mühafizə olunmalıdır.

Ekspert bildirir ki, İŞİD-in tərkibində vuruşan Azərbaycan vətəndaşlarının bir çoxu haqda ölkəmizin xüsusi xidmət orqanlarında məlumatlar var: "Onların orada nə işlə məşğul olduqları haqda düşünürəm ki, Azərbaycanın xüsusi xidmət orqanlarında məlumat var. Tam şəkildə əməliyyat şəraitinə nəzarət etmək lazımdır, eyni zamanda bu istiqamətdə bütün hüquq-mühafizə orqanları əlaqəli fəaliyyət göstərməlidirlər. Bundan başqa, vətəndaşları da maarifləndirmək və təlimatlandırmaq lazımdır. Azərbaycan əməliyyat şəraitinə düzgün nəzarət edir. Digər tərəfdən, hüquq-mühafizə orqanları və Cinayət Məcəlləsində olan bəzi dəyişikliklər də bu cür halları azaltmağa səbəb olub. Yeni İŞİD-çi Azərbaycana gələcəksə, dərhal həbs olunacaq. O, artıq qanunsuz silahlı dəstədə vuruşmuş biridir. Bu o demək deyil ki, onlar silahlı gəlirlər. Öz yerlərində onlara biət etmiş şəxslərlə müəyyən işlər qurmaq üçün də onlar geri dönməyə cəhd edə bilərlər. Tək onu demək mümkün deyil ki, onlar gəlib özlərini partladır terror aktı həyata keçirəcəklər. Proseslər davam edir. Hüquq-mühafizə və təhlükəsizlik orqanlarının üzərinə çox mühüm və-

zifələr düşür. Terrorçuların hər yerdə adamları var, bunlara hər yerdə biət etmiş şəxslər mövcuddur. Tək onların bura gəlib nəse edə biləcəklərini də düşünmək doğru deyil. Daxildən də nələrsə edə bilərlər. Gürcüstan son vaxtlar Qərb dövlətləri ilə yaxınlaşdıqca, koalisiyada iştirak etdikcə, bu hadisələr orada təkrarlanacaq. Artıq Gürcüstana Qərb kimi baxılır. Erməni terroru Azərbaycanın milli təhlükəsizliyinə daim təhdiddir. Həmin təhdid müharibə şəraiti qaldıqca var".

Arzu Nağıyev bildirir ki, Rusiya müdafiə nazirinin səsləndirdiyi fikirlər daha çox Suriyadakı durum, bazaların yerinin dəyişdirilməsi və Xəzər dənizinə nəzarətə bağlıdır: "Rusiya tərəfi İŞİD-in sıralarına qoşulanların miqrantların sırasında olanlardan təşkil edildiyini vurğulayır. Həmin miqrantların əksəriyyəti də Orta Asiyadandır. Rusiya ərazisində son dövrlərdə tutulan beynəlxalq terror şəbəkələrinə bağlı dəstələrin üzvlərinin çoxu Orta Asiyadan çı-

xanlar olub. Serqey Şoyqunun son çıxışında səsləndirdiyi fikirlər düşündürür ki, siyasi bəyanata bənəyir. Belə açıqlamalar mütəmadi olaraq verilir və təhdid təhlükəsi ilk növbədə Rusiyaya var".

Arzu Nağıyev deyir ki, Rusiya Xəzərdəki hərbi donanmasının yerini dəyişməklə bu ərazilərə regiona aidiyyəti olmayan digər dövlətlərin gəlməsinə qarşı olduğunu nümayiş etdirir: "Xəzəryanı dövlətlərin siyasi, iqtisadi, yataqların işlənməsi baxımından mövqeyi ortaya qoymuşuq və bu mövqeyə uyğun siyasətimizi davam etdirəcəyik. Sadəcə olaraq Rusiya bu gün mövqə ortaya qoyur ki, Xəzər dənizinə ətrafındakı dövlətlər nəzarət etməlidir. Qərbin, ABŞ-in hər hansı bir donanmasının olması ilə razı deyillər. Rusiya müdafiə nazirinin dilindən səslənən bəyanat bu qəbildən olan növbəti bəyanatdır. Sadəcə olaraq əməliyyat nəzarətini gücləndirmək lazımdır".

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"**

Alimlərimizin zəhrimar yağan sifəti haqda

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

“Bir dəfə Ernest Rezerford radium elementinin parçalanmasını tələbələrə nümayiş etdirir. Ekran gah qaralır, gah işıqlanır. Rezerford deyir: “İndi siz görürsünüz ki, heç nə görünür. Bəs niyə heç nə görünür, indi siz bunu görəcəksiniz”.

(“Fiziklər zarafat edir” kitabından)

2003-cü ildə fizika üzrə Nobel ödülünü alan üç nəfərdən biri görkəmli alim Vitali Ginzburq olmuşdu. Ona bu ödüli çox aşağı temperaturda yüksək elektrik keçiriciliyi sahəsində araşdırmalarına görə vermişdilər (*Mənfi 200 nəçsə dərəcədə maye heliumun içindən keçən elektronlara heç zad mane ola bilmirmiş - nəse bu temada bir elmdir. Doğrusu, bundan bir zad qanmadığımı yazıqcasına etiraf eləməliyem, çünki mənim ələmdə fiziklər dünyanın Tanrısı, fizikani oxumayanlar isə bədbəxt insanlardır*). Ginzburq Nobel nitqində belə zarafat eləmişdi ki, onun fizikanın bu sahəsinə marağının kökündə həyat şəraiti durubdur: “1943-cü ildə Kazanda laboratoriyamız olduqca soyuq olurdu, donurduq, mən də mənfi temperaturda keçiriciliyi araşdırmaq qərarına gəldim”.

Bu yaxında, 2018-ci ilin 14 martında ölənlə başqa dünya şöhrətli alim, fizik, kosmoloq Stiven Hokinq də yüksək yumor hissi ilə tanınırdı. Baxmayaraq düşar olduğu əlacsız xəstəlik - yan amiotrofik skleroz - üzündən yalnız bir barmağının ucunu tərpedə bilirdi, hətta danışmaq qabiliyyətini də itirmişdi. Sözləyişi, Hokinqin həyatı insana Qərbdə və Şərqdə qoyulan hörmətin fərqi də göstərir. Təsəvvür edin, Hokinq haradasa bizim tərəflərdə doğulaydı və elə bir xəstəliyə tutulaydı. Ona nəinki kreslo tapılacaqdı, elmi araşdırmalarına şərait qurulacaqdı, əksinə, kimsəyə lazım olmayan yataq xəstəsinə çevriləcəkdə. Ən yaxşı halda hansısa dələduzlar onun şəklini “Seyid Stiven ağa” adıyla kütləvi çap edib, avtobus şoferlərinə sırıyaçaqdılar, onlar da böyründən “Allah qorusun”, ya da “Arxamca baxma, vəfasız” şüarını yapışdıracaqdılar. Uzun sözün qısası, Hokinqin yumor hissi haqda çoxlu əhvalatlar danışılır. Deyirlər bir dəfə o, alim Kip Torn-la qara dəliklər temasında hansısa elmi mərcə griblər, udana isə... “Penthauz” erotik jurnalının illik abunəsi hədiyyə olunacaqmış.

Albert Eynşteynin 72 yaşında çəkdiyi, dünyanın ən məşhur fotolarından birinə çevrilmiş fonu - dilini çıxardan alimi yaqin görməyən insan tapılmaz. İsaak Nyutonun zor-xoş Britaniya parlamentinə deputat qoyublar, o isə cəmi bir dəfə sədrdən söz alıb, deyib: “Pəncərəni bağlayın, yaman soyuq yel əsir”. Nils Bor, Ernest Rezerford və başqaları haqda da belə məzəli əhvalatlar vardır.

Bunları niyə yazıram? Sadəcə, son günlər bir alimi-bi-əməlimizin adının gündəmə təhqir temasında gəlməsi məni düşündürdü ki, görəsən, bizim alimlərin niyə yumor hissi zəifdir? Niyə onları cıratmaq, özündən çıxartmaq bu qədər asandır? Örnək üçün, nə qədər fikirləşdimsə, Azad Mirzəcanzadə və Ziya Bünyadovdan başqa yumordan anlayən alimimiz yadıma düşmədi. Azad müəllimin yumor hissindən bir əhvalat: deyir, bir gün Sərdar Cəlaloğlu yazdığı kitabı aparır Azad müəllimə. Azad müəllim kitabın istifadə edilən ədəbiyyat siyahısına baxıb, deyir, doğrudanmı bunun hamısını oxumusan. Sərdar bəy təsdiqləyir. Bu zaman Azad müəllim deyir ki, sənə birbaşa elmlər doktoru adı düşür, namizədsiz-zadsız. Sonrakı gün Sərdar bəy elmi adının ardiyca Ali Attestasiya İdarəsinə gedəndə (*Azad müəllim oranın şefi idi və elmi ad üçün daraşan iqtidar parazitlərinin qabağını xeyli illər almışdı*) deyir: “Bilirsən, hökumətdən dedilər ki, əgər Sərdar bəyə doktor adı versən, gərəkdir bizdən də bir neçə adama doktor adı versən. Sən də yaqin istəməzsən mən belə çirkin işə qol qoyum”.

Ziya Bünyadovun parlamentin spikeri ilə məzələnməsi də yaxın tariximizin məlum faktlarından.

Məncə, səbəb indiki alimlərimizin uydurma alimlər olmasıdır. Həqiqi alim adamda intellektual səviyyə də yüksəlir, intellekti yüksək olan adamın isə adətən güclü yumor hissi olur. Həm özünə, həm başqalarına ironik yanaşmaqdan çəkinmir, maddi dünya maraqları, “birdən bunu eləsəm, mənə gülürlər” kimi düşüncələr ona vız gəlir. Eynşteyn dilini çıxarıb foto çəkirdirdi, bizim alimlər isə dillərini yaltaqlanmaq üçün çıxarırlar.

Rusiya kimyəvi silahların qadağanına nəzarət edən global təşkilatda keçirilən səsverməni uduzub. Kimyəvi Silahların Qadağanı Təşkilatının (Organization for the Prohibition of Chemical Weapons - OPCW) aprelin 4-də keçirilən iclasında keçmiş Rusiya casusu Sergey Skripalın İngiltərədə zəhərlənməsinə dair müzakirə keçirilib. Kimyəvi Silahların Qadağanı Təşkilatı (KSQT) Haaqada fəaliyyət göstərir.

Rusiya bu insidentin araşdırılmasına öz ekspertinin də cəlb edilməsini tələb edirdi.

“Reuters” agentliyi xəbər verir ki, aprelin 4-də təşkilatın bağlı qapılar arxasında keçirilən bu iclasında Rusiyanın təşəbbüsünü Çin, Azərbaycan, Sudan, Əlcəzair və İran müdafiə ediblər. Təşkilatın 17 üzvü səsvermə zamanı bitərəf qalıb.

Səsvermədə 41 ölkənin nümayəndələri iştirak edib. Beləliklə, bu səsvermədə Rusiyanın təklifi keçməyib. Bu arada Rusiyanın BMT-dəki səfiri Skripalın zəhərlənməsi ilə bağlı aprelin 5-də BMT Təhlükəsizlik Şurasının açıq iclasının keçirilməsinə çağırıb.

Bundan əvvəl aprelin 4-də Britaniyanın Kimyəvi Silahların Qadağanı Təşkilatındakı nümayəndə heyəti Moskvanın insidentə dair müştərək Brianiya-Rusiya təhqiqatının keçirilməsi təklifini rədd edib (amerikaninse-si.org).

London bildirib ki, hər hansı belə təşəbbüsdə bulunmazdan əvvəl Moskva Londonun legitim suallarına cavab verməlidir.

“Britaniya təhlükəsizlik xidməti Solsberqdə istifadə edilmiş zəhərli qazın Rusiyadakı hansı laboratoriyada istehsal istehsal edilməsini müəyyən edib”. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, bu barədə “Time” qəzeti məlumat yayıb. “Time” etibarlı mənbəyə istinadən yazıb ki, laboratoriyanın yerini “elmi təhlil və kəşfiyyat məlumatları əsasında” üzə çıxarıblar.

“The Sun” nəşri isə yazıb ki, Skripal üçün zəhər hazırlanan laboratoriya Moskva ətrafındakı Yasenevo rayonunda yerləşir.

Bu arada Almaniya hökumətinin sözcüsü deyib ki, Berlin Skripala kimyəvi hücumda Rusiyanın əsas şübhəli olmasına dair Londonun mövqeyini bölüşməkdə davam edir.

Rusiya prezidenti Vladimir Putin aprelin 3-də ümid etdiyini bildirmişdi ki, Kimyəvi Silahların Qadağanı Təşkilatındakı müzakirə Skripal insidenti ilə bağlı yaranmış diplo-

Azərbaycan “Skripal işi”nə qoşuldu

Rusiya KSQT-nin Haaqadakı toplantısında istəyinə nail ola bilmədi; Qərb nəşrləri yazır ki, ikili agent üçün zəhər Moskva ətrafındakı Yasenevo rayonundakı laboratoriyada hazırlanıb

matik qarşıdurmaya son verəcək.

Yada salaq ki, Skripalın zəhərlənməsi ilə bağlı 20-dək Qərb ölkəsi 150-dən çox Rusiya diplomatını qovub.

Ekspertlər hələ bu qalmaqal yeni başlayanda Azərbaycanın hansı mövqə tutmasını təhlil edirdilər. Məsələn, politoloq Əhəd Məmmədli “Yeni Müsavat”a açıqlamasında demişdi ki, Azərbaycan bu məsələdə birmənalı şəkildə neytral qalmalıdır: “Yad-dan çıxarmayaq ki, Britaniya uzaqda, Rusiya isə yanımızdadır. Bu agent skandalının Azərbaycanca heç bir aidiyyəti yoxdur. Bu məsələyə Azərbaycan qətiyyətlə müdaxilə etməməlidir. Zətən Azərbaycandan tərəf tutmağı heç kəs gözləmir. Fakt yoxdur deyəndə ki, məsələ araşdırılır. Bu qətdə bütün yollar Kremlə gedir çıxır. İngilislər əmin olmasaydı, bu cür açıq şəkildə Rusiyayı ittiham etməzdilər. Bu məsələdə haqlı tərəf Britaniyadır. Lakin bu davanın Azərbaycana heç bir aidiyyəti yoxdur. Azərbaycan Rusiya ilə həmsərhəd olan balaca və kifayət qədər problemlə ölkədir. Kiçiklər böyüklerin davasında eyni məsafə tutub kənarda qalmalıdır. Kənarda qalsaq, heç kəsin hədəfinə tuş gəlməyəcəyik və hər iki tərəflə yaxşı münasibətləri qoruyub saxlaya biləcəyik”.

Beynəlxalq əlaqələr üzrə ekspert Elşən Mustafayev “hazırkı həssas vəziyyətdə və Azərbaycanın indiki durumunda bizim üçün tərəflər arasında seçim etmək doğru deyil. Yeni ortada ciddi faktlar olmayacağı təqdirdə bitərəf qalarıqsa, buna görə də bizim üstümüzə heç bir tərəf gəlməyəcək” - deyər, bildirmişdi.

Qeyd edək ki, Kimyəvi Silahların Konvensiyasını 1992-ci ildə BMT-nin 47-ci Baş Assambleyasında imzalamaq təklifi edilib. İmzalanma mərasimi Fransa prezidentinin təşəbbüsü ilə Parisdə 1993-cü ilin 13 yanvarında həyata keçirilib. Ötən dövr ərzində Azərbaycan da daxil olmaqla, 160 dövlət konvensiyayı imzalayıb. konvensiya 165-ci ölkə olan Macarıstan tərəfindən ratifikasiya olunduqdan sonra 29 aprel 1997-ci ildə qüvvəyə minib.

Bir çox Avropa dövlətləri, ABŞ, Rusiya, Ermənistan (27.01.95) və Gürcüstan da (27.11.95) daxil olmaqla, bəzi MDB dövlətləri konvensiyayı ratifikasiya edən ölkələr arasındadırlar. Azərbaycan konvensiyaya 9 noyabr 1999-cu ildə qoşulmuş və 30 mart 2000-ci ildə konvensiya Azərbaycanda qüvvəyə minmişdir.

Konvensiyaya üzv dövlətlərin hər biri heç zaman və

heç bir şəraitdə kimyəvi silahları artırmamaq, istehsal etməmək, əldə etməmək və ehtiyatda saxlamamaq barədə öhdəlik götürüb. Konvensiya çərçivəsində qadağan olunmayan hallar, sülh məqsədləri üçün vasitələr, yəni sənaye, kənd təsərrüfatı, əczaçılıq, tibbi və digər vasitələr istisna olmaqla, hərbi sursatlarla birlikdə zəhərli kimyəvi maddələrin və onların məhsullarının məhv edilməsi konvensiyada nəzərdə tutulub. Konvensiyada qeyd edilmiş bütün kimyəvi maddələr mənşəyindən və ya istehsalından asılı olmayaraq, hansı ki, insanlara və ya heyvanlara zərər yetirə bilən zəhərli kimyəvi maddələrə aiddir. Buna görə də bu növ kimyəvi maddələr istehsal edən mülki istehsal imkanları konvensiyanın nəzarəti altındadır.

Bu ləvazimatların fəallığının konvensiyanın öhdəliklərinə uyğunluğunu yoxlamaq məqsədilə konvensiyaya üzv olan hər bir dövlət öz ərazisində olan bu ləvazimatları, eləcə də ölkə ərazisində saxlanılan və istehsal edilən kimyəvi maddələr və onların məhsullarını yoxlama üçün təqdim edir. Bu məqsədlə nəzərdə tutulmuş yoxlamalar və “gözlənilməz” yoxlamalar həyata keçirilir.

□ ORXAN,
 “Yeni Müsavat”

Rusiya mətbuatı ötən həftə həbs edilən milyarder-oligarx, "Summa" şirkətlər qrupunun sahibi, milyarder oligarx Ziyavuddin (Ziya) Maqomedovun "dostlarının siyahısını" yayıb. Virtualaz.org-un məlumatına görə, bildirilir ki, bu siyahıya baş nazir Dmitri Medvedyev və onun müavini Arkadi Dvorkovçev yanaşı bir sıra yüksək rütbəli məmurlar və oligarxlar, o cümlədən azərbaycanlı milyarder Vaqif Məmişov, prezidentin köməkçisi Vladislav Surkov, nəqliyyat nazirinin birinci müavini Oleq Belorezov, baş nazirin digər müavini İqor Şuvalov daxildir. Dövlət Dumasının Dağıstandan olan deputatı Umaxan Umaxanov onun yeznesidir. Ümumiyyətlə, Maqomedov Rusiya hakimiyyətində şərti olaraq "liberal" adlanan qruplaşmanın üzvüdür və ehtimal edilir ki, onun həbsi sərt xətt tərəfdarlarının liberaları sıradan çıxarmağa yönəlmiş planlarının tərkib hissəsidir.

Z.Maqomedovun qəfil həbsi Kremlde hakimiyyətə xiləsi siyasət klanların bir-biri ilə mübarizəsinin nəticəsi kimi şərh edilir.

Bildirilir ki, əlbəttə, Dvorkoviçin və Medvedyevin adamını bu cür sərt formada həbs edərlərsə, deməli, kimlərsə kadr məsələsinə açıq təsir göstərmək istəyir.

Bes son günlər baş nazir D.Medvedyevə yaxınlığı ilə seçilən oligarxların həbs edilməsini yeni komandanın formalaşması uğrunda mübarizə hesab etmək olar?

Prezident Putinin yeni komandasında Sergey Lavrovun XİN rəhbəri postunda qalması Dağlıq Qarabağ məsələsinin həllinə necə təsir göstərə bilər?

Politoloq Qabil Hüseynli

"Yeni Müsavat"a şərhində bildirdi ki, Vladimir Putin komandanı dəyişmək istəyir. Özü də bu dəyişikliklər köklü xarakter daşıyır. Dəyişikliklərin bir ucu baş nazir Dmitri Medvedyevə gedib çıxır: "Mən heç də təəccüblənmərəm ki, Putin andıçmə mərasimindən sonra ölkəyə yeni baş nazir təyin etsin. Bu dağda bir sıra nazirlərin yerinin dəyişdiriləcəyi, birinin daha yüksək posta təyin ediləcəyi, başqasının isə tamamilə uzaqlaşdırılacağı gözlənilir. İndiyə qədər yayılan məlumatlar içərisində müdafiə naziri Şoyqunun daha yüksək vəzifəyə təyin ediləcəyi diqqətçəkən olub. Azərbaycan üçün ən əlverişsiz olan, ermənipərəst mövqedə olan xarici işlər naziri Sergey Lavrovun dəyiş-

Putinin komandası uğrunda mübarizə: Lavrov qalır...

Sergey Lavrovun postunda qalması Qarabağ məsələsinə necə təsir edə bilər?

məsi haqda bir müddət əvvəl məlumatlar yayılmışdı. Amma mən bu fikrin reallaşacağına inanmıram. Böyük ehtimalla Lavrov xarici işlər naziri kimi saxlanacaq.

Putin Rusiya dövlətçiliyi ətrafında vəziyyətin ciddi olduğunu bütün parametrləri ilə başa düşməyə başlayıb. O, yaxşı başa düşür ki, ABŞ və NATO Rusiyanı mühasirəyə almağa çalışır. Ona görə də Putin hərəkətə keçib. Məsələn, Rusiya hərbi dəniz donanmasının qarargahının Həştərxandan Azərbaycanın düz burnunun dibinə - Kaspıyskiyə gətirilməsi haqqında verilən qərar onun Cənub istiqamətində hərəkətə keçməsinin əlamətidir. Rusiya Xəzər üzərində tam şəkildə hökmranlığa sahib olmaq niyyətini gizlətmir. Orta Asiya ölkələri istiqamətində də ciddi addımlar atılacağına şahidi olacağı. Yeni yaranmış vəziyyətdə Putinə komandasında dəyişikliklər etmək lazımdır. Köhnə komandanın üzvləri də bunu bilirlər və hər kəs kənarında başqasının saxlan-

ması üçün mübarizə aparır. Medvedyevə yaxın oligarxların həbs olunmasında da bu amil rol oynayır".

Q.Hüseynlinin qənaətinə, yeni Putin dönəmində böyük ehtimalla daha radikal mövqedə olan şəxslərlə işləməyə üstünlük verilecək. Nisbətən liberal olanların hədəfə alınması bunun əlamətidir: "Medvedyevin vəzifədən uzaqlaşdırılması istisna deyil. Lavrovun vəzifəsində saxlanacağını da istisna etməm. Çünki Lavrov Putinə sədaqət-lə xidmət edir. Ümumiyyətlə, Rusiyada başlanacaq yeni Putin dönəmi regionu və dünyanı silkələyən hadisələrlə zəngin olacaq".

Politoloq hesab edir ki, erməni əsilli Sergey Lavrovun Rusiyanın xarici işlər naziri postunda qalması Dağlıq Qarabağ məsələsinin həllini ləngidəcək və ya bu prosesdə, ümumiyyətlə, tərəqqi əldə olunmasına imkan verməyəcək: "Lavrov bütün gücü ilə çalışır ki, Dağlıq Qarabağ məsələsində hazırkı "status-kvo" qalsın. Lavrovun xarici işlər

naziri kimi qalması danışıqlar prosesini çətinləşdirəcək. Azərbaycan belə bir şəraitdə danışıqlar prosesindən bezə bilər və gereken mövqeyini ortaya qoya bilər".

Politoloq Elşən Mustafayev isə hesab edir ki, Rusiya xarici işlər nazirinin kim olmasından asılı olmayaraq xarici siyasətin konturları prezident Putin tərəfindən cızılır və bundan kənar kimsə addım ata bilməz. Burada Rusiyanın dövlət maraqlarını da unutmamaq lazımdır: "Ona görə də hesab edirəm ki, bütövlükdə Rusiyanın postsövet ölkələrinə olan münasibəti və yanaşması daha zərərliyədir. Əgər onlar məhz bu siyasətin müəyyən-ləşməsində iştirak edən barmaqla sayılan məmurlardan deyillərsə, ayrı-ayrı məmurların milli kimliyi heç nəyi dəyişdirmir. Lavrov isə sif verilən tapşırıqları yerinə yetirən, öz-fəaliyyətdən çəkinən bir məmurdur və ona görədir ki, uzun müddət bu vəzifəni daşıyır. Azərbaycanla münasibətlər də xarici işlər nazirinin istəyi və ya kaprizləri ilə müəyyən olun-

mur. Oudur ki, bizim üçün nazirin kim olmasının yaxşı ya pis mənada elə də ciddi əhəmiyyəti yoxdur. Əsas birinci şəxsin münasibətidir".

Ekspert qeyd etdi ki, son vaxtlar Rusiyada bəzi məmurların çıxardılması, həbs olunması Medvedyevə yaxın insanlara hücum kimi dəyərləndirilməməlidir. Çünki Medvedyevin özü Putinə ən yaxın adamdır və bu yaxınlığını sədaqəti və etibarlılığı ilə izah edir: "Məcburiyyətdən olduğu 1 dönəm prezidentlik dövründə də bu aydın görünürdü. Medvedyev baş nazir olaraq tutduğu vəzifəyə görə bir çox məmurlarla prezidentdən daha sıx-sıx görüşür. Amma bu o anlama gəlməməlidir ki, həmin məmurları Putinin xəbəri olmadan təyin edib və hətta əminəm ki, Putinin təqdimatı ilə mühüm vəzifələrə təyinatlar olur. Rusiya siyasi həyatında məmurların işdən çıxarılma- nı, həbsləri tez-tez olur. Onların hamısı bu prosesə qəder Putinin komandası kimi qəbul olunublar".

Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Dağlıq Qarabağın keçmiş komendantı Bakıda niyə peyda olub?

Akif Nağı: "Safonov özünü təmizə çıxarmağa çalışmasın"

Dağlıq Qarabağın keçmiş komendantı, hazırda Rusiyada yaşayan general-mayor Vladislav Safonov Bakıya səfər edib və mətbuat konfransı keçirib. 20 ildən sonra keçmiş komendantı paytaxtımıza gəlib bu cür fikirlər səsləndirməyə nələr vadar etdiyi suallar doğurur.

Dağlıq Qarabağda məlum hadisələr baş verən zaman Azərbaycanın bu münasibətə hazır olmadığını vurğulayan V. Safonov bildirib ki, onun şəxsi iştirakı ilə çox çətin vəziyyətdə sabitlik qorunub saxlanılıb və böyük toqquşmaların qarşısını almaq mümkün olub: "Həmin dövrdə Xankəndində qanunsuz silahlı birləşmələrin zərərsizləşdirilməsi istiqamətində əməliyyatlar keçirilirdi. Vilayətdə yaşayan ermənilər mənim həyata ke-

cirdiyim işlərə əngəl törətmək istəyirdilər. Hər yerdə silahlı insanlar gəzirdi. Mən tərxiatların baş verməsindən çox ehtiyat edirdim".

Rusiyalı general qeyd edib ki, münasibətin alovlanması SSRİ-nin dağılması səbəb olub: "Sovet hakimiyyəti, o zamankı Azərbaycan rəhbərliyi Dağlıq Qarabağ münasibətinin nizamlanması ilə bağlı gücsüzlük nümayiş etdirirdi. 30 il əvvəl Dağlıq Qarabağda baş verənlər qarşı-

sında rəsmi Bakı, Azərbaycanın ovaxtkı rəhbərliyi susurdu. Onlar münasibətin qarşısını alınması üçün əməli addımlar atmırdılar".

Politoloq Tofiq Abbasov Safonovun 1988-90-cı illərdə komendant işlədiyi dövrdə Qarabağda olduğunu bildirdi: "Həmin illərdə müxbir kimi orada idim. Yaxşı yadımdadır ki, Safonov həqiqətən çox obyektiv, ciddi bir şəxs idi. Bilirdi ki, bu tərxiatların kökündə separatçılıq niyyətləri durur. Amma o dövr elə bir dövr idi ki, həqiqətləri açıq şəkildə demək olmurdu. O zaman Safonovun ətrafında böyük təhdid-

lər var idi. Çünki ermənilər ələ ala bilmədikləri şəxsləri ya düşmən sayırdılar, ya da elə bir şərait yaradırdılar ki, onlar meydanı qoyub qaçsınlar. Safonov general idi, sözü tutarlı olması ilə yanaşı, Moskva da onunla hesablaşdı. Tam əminliklə deyə bilərəm ki, o, ermənilərin düşmən siyahısında yer almırdı. Bu baxımdan o, Bakı konfransında bir çox həqiqətləri dilə gətirdi. Safonov ermənilərin tərxiatına heç vaxt getməyib. Çətin olan o dövrdə özünü mühafizə edə bildi. Safonovun bu ərafədə Bakıya gəlməsini çox müsbət dəyərləndirmək lazımdır. Çox gec olsa da, bu şəxs Bakıda həqiqətləri deməyə özündə cəsarət tapır, bunu vacib bir məsələ sayır. Onun dedikləri bizim üçün çox lazımlı etiraflardır".

Qarabağ Azadlıq Təşkilatının sədri Akif Nağı Safonovun səmimiyyətinə inanmır: "Həmin hadisələrin içərisində olan şəxslərlə görüşürük, danışıq. Bu barədə birmənalı fikirlər yoxdur. Məsələyə hər

Vladislav Safonov

kəs öz prizmasından yanaşır. İstənilən halda faktlarla danışımaq lazımdır. Bu bir faktdır ki, onun komendant olduğu illərdə Dağlıq Qarabağda Azərbaycan kəndlərinin tam əksəriyyəti azərbaycansızlaşdırılmışdı. Ermənilərin Xankəndinə köçürülməsi həmin dövrə təsadüf edir. Heç kəs bu köçürülmənin qarşısını almırdı. Hətta Bakıdan gedən rəsmilər belə Xankəndinə buraxılmırdı. Əgər bu proseslərə Safonov nəzarət edirdisə, onun hansı müsbət işlərindən danışmaq olar? Onun dövründə azərbaycanlılar məcbur qalıb Rusiya və digər ölkələrə üz turturdular. Mən faktlarla danışıram. Safonov özünü təmizə çıxarmağa çalışmasın. Hansı

məqsədlə onun Azərbaycana gəlməsi barədə danışmaq çətinidir. Rusiya daim belə təcrübəli şəxslərini ortaya atır. Belə məsələlər daim diqqət mərkəzində saxlanılmalıdır. Birmənalı şəkildə inanmıram ki, Safonov və digərlərinin Bakıya səfərləri xoş niyyətlə həyata keçirilir. Burada hansısa təhlükəli məqamlar baş verə bilər. Özümüzü heç vaxt aldatmamalıyıq. Əgər Safonov doğrudan da nələrisə etiraf etmək istəyirdisə, o zaman komendant olduğu dövrdə etdiklərini etiraf edərdi, günahlarından, səhvlərindən danışırdı. O zamankı Azərbaycan rəhbərliyini qaralamaqla hər şey bitmir".

Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Xandəmirovun xələfi

Xalid KAZIMLI

Zərdab Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Lütvəli Babayev bu günə bu gün çoxumuzun qarşısına çıxsa, üzdən tanımarıq. Çünki adamı heç vaxt görməmişik, görsək də, şəklini görmüşük. Mediatik adam deyil Babayev.

Zərdab rayonu kiçik, kasıb rayon olduğundan, yəqin ki, Bakının ətraf qəsəbələrindən birinin İH nümayəndəsi daha ambisiyalı və imkanlıdır, nəinki Zərdabın başçısı.

Bəlkə də Lütvəli Babayevin adının hərdən acgözlük və tamahkarlıqda hallandırılması sırf bu üzdəndir. Adamın rayonu kasıbdır, camaatın, o cümlədən başçının yaxşı dolanışığı yoxdur, ona görə də rayon rəhbəri "xırda işlər"lə məşğul olur ki, 3-5 manat ehtiyatı olsun.

Ola bilər ki, elə ona görə bir ara o boyda vəzifə yiyəsinin adını sosial şəbəkələrdə "Lütvəli" yerinə "Lüt Vəli" yazırdılar, başçının kasıblığına işarə edirdilər.

Hər halda, cənab Babayev başqa başçılar, vəzifə yiyələri kimi varlı-hallı, imkanlı olsaydı, istər öz rayonunda, istərsə də Bakıda, Sumqayıtda, Gəncədə gəlirli obyektlərə sahiblik etsəydi, şəhid atasının 500 manatına tamah salmazdı.

Bəlkə elə deyil, yazıq başçını şərəfləyirlər?

Amma vətən yolunda əziz oğlunu torpağa vermiş ata yalan danışarmı? Ağıl kəsən söhbət deyil.

Bir kasıb, fağır adamın o boyda böyük vəzifəli şəxslə dirəşməsi sıradan deyil. Bu, adamın cana doydunun, üzleşdiyi haqsızlığı həzm edə bilməməsinin göstəricisidir.

Şəhid atası deyib: "Zərdab rayon icra başçısı Lütvəli Babayevin bizim ailəyə qarşı etdiyi insanlığa yaraşmayan hərəkətlər bizi çox sarsıtdı. Oğlum Nurlanın yas mərasimini yola vermək üçün Zərdab rayon hərbi komissarı bizim ailəyə 500 manat pul vermişdi. Həmin pulu icra başçısı məndən aldı ki, oğluna qəbir daşı düzəltməyə, ora xərcləyəcəyəm".

Təsəvvür edin, başqa rayonlarda olsaydı, İH başçısı, prokuror, rəis, məhkəmə sədri və digər bu kimi vəzifə yiyələri şəhid atasını qırağa çəkər, cibinə 3-5 yüz manat qoyar, "bu, bir şey deyil, kişi, amma götür, dərdinə-oduna ver, qonaq-qaranı yola sal, məclisini urvatlı elə" deyərdilər.

Amma şəhid ailəsinə verilmiş 500 manat pul Lütvəli müəllimin gözüne nə qədər böyük görünübse, hesab edib ki, onu onlardan alsın, öz dərdinə-oduna xərcləsin.

Həm də təkcə bu deyilmiş, başçı bununla kifayətlənməyib. Şəhid atasının dediyinə görə, Babayev şəhid Nurlanın qəbir daşının düzəldirilməsi adı ilə rayonda bütün idarə və müəssisələrdən pul yığıb və çox hissəsini özü mənimsəyib.

Bəlkə də sevinmək olardı ki, İH başçısı yığılan pulun tamamını mənimsəməyib, bir hissəsini şəhidin xatirəsinin əbədiləşdirilməsinə xərcləyib. Ancaq başqa bir məsələ var: bu pul artezian quyusunun qazılmasına, yaxud kəndlərarasının yolların abadlaşdırılmasına ayrılmış maliyyə vəsaiti deyil axı, ona, bu ölkədə normaya çevrilmiş bir şəkildə yan gözle baxmaq mümkündür. Bu şəhidin adıyla toplanmış puldur və bir qəpiyinə tamah salmaq təkcə dünyəvi qanunlar və dini baxımdan günah deyil, həm də sırf mənəvi, vicdani baxımdan qəbahətdir.

Bu işə qol qoyan adamdan nə el ağsaqqalı olar, nə də dövlət məmuru. Bu, ömürlük töhmət deməkdir.

Bu, Qasım bəy Zakirin satirik şeirindən tanıdığımız Xandəmirovludur. O Xandəmirov ki, Qasım bəy deyirdi, "çaldı, çapdı mahalı, o ki var özün tutub..."

Görün, adam özünü hansı günə qoyub ki, şəhid atası ilə qan alverinə girib, ona deyirmiş, oğlunun cəsədinin ekspertizada yarılmamasına o imkan verməyib və bu əməliyyatın qiyməti 3000 manat edir.

Demək, başçı mane olmasaymış, şəhidin cəsədini yarmaq adı ilə ailəni şantaj edəcək, pul alacaqlarmış. Başçı bu işə qarışdı və ailəni "qabağa salıb". Ortada 3 min manat söhbəti var...

Yeni bir rayonun başçısı bilir ki, onun rəhbərlik etdiyi rayonda həkimlər belə bir qanunsuz hərəkət edir, "cəsədyarma" şantajından istifadə edərək, pul qazanırlar (Allah kəssin elə qazancı) və o, bunu normal sayır, heç bir tədbir görmür.

Yazının sonunda Lütvəli Babayevi Zərdabda İH başçısı vəzifəsində işlədənə çağırış-filan etmək niyyətində deyiləm. Amma gəmiçilikdə bir qayda var, okeanda təlatüm artdıqda, qəza təhlükəsi yarandıqda, "ballast" dedikləri yükləri suya atırlar.

O başçını şəhid atasından 500 manat qamarlayan yerdə görüblər, yenə də özünüz bilirsiniz...

Problemlı kreditlər məsələsi yenidən gündəmə gətirilib. Bu dəfə məsələ Milli Məclis tribunasından, özü də kifayət qədər sərt formada qaldırılıb.

Belə ki, YAP İcraçı katibinin müavini, deputat Siyavuş Novruzov problemlı kreditlər məsələsinin ciddi araşdırılmalı olduğunu deyib: "Bu kreditləri bir-birindən ayırmaq lazımdır. Bir gün burada hesabat versinlər ki, nə qədər insan kredit götürüb maşın almaqdan, iş yeri yaratmaqdan ötrü. Kimsə iş yeri yaratmaq üçün kredit götürübse və təbii fəlakət nəticəsində ziyana düşsə, ona dəstək verilməlidir. Amma biri kredit götürüb 50 minlik avtomobil almaq istəyibse, getsin, dövlətin kreditini ödəsin. Eləsi var ki, hüzür məclisini heyata keçirməkdən ötrü kredit götürüb, bu insanları nəzərə almaq lazımdır".

Deputat Fəzail Ağamalı isə bildirib ki, bu gün ən ciddi problemlərdən biri vətəndaşlarla kommersiya bankları arasındakı problemdir: "Vaxtında banklar aşağı faizlə vətəndaşlardan əmanəti alaraq ikiye artıq faizlə kredit verəndə bilməli idilər ki, bu bumeranq kimi üzlərinə qayıdacaq. İndi böhranlı vəziyyət yaranıb və bu dövlətin üzərinə atılıb. Əgər analamırdılsa nəyə görə bankda oturub bank işi ilə məşğul olurdular?" **Deputat deyib ki, bu məsələ dəfələrlə müzakirə olunub, lakin nəticə yoxdur:** "Biz Maliyyə Bazarına Nəzarət Palatası yaratdıq. Palata 2 ildən artıq fəaliyyət göstərsə də, nəticəsi yoxdur. Hani onların fəaliyyətinin nəticələri? Bununla bağlı seçicilər müraciət edir. Biz sözü-müzü deyirik nəticəsi yoxdur. Seçkilərdən sonra bu istiqamətdə konkret addımlar atılıb". Amma banklar özünü "karlığa" vurub və Milli Məclis tribunasından, özü də kifayət qədər sərt formada tənqidlərə belə reaksiya verilmir.

Maraqlıdır ki, son məlumatlara əsasən həcmi 1,7 milyard manata yaxınlaşan problemlı kreditlər məsələsi ilə bağlı banklardan hər hansı təklif eşidilmir. Cəmiyyəti rahat edən məsələnin müzakirələrini banklar kənardan seyr etməklə kifayətlənirlər.

Bank sahəsi üzrə ekspert, "StandardBank" Kreditörlər Şurasının rəhbəri Əkrəm Həsənov bildirir ki, əslində banklar problemlı kreditlər məsələsinin araşdırılmasını istəmirlər: "Bilirsiniz, Azərbaycan üzrə ümumi problemlı kreditlərin az bir hissəsi fərdi şəxslərə, yeni adi vətəndaşlara verilən kreditlərdir. Böyük hissəsi isə bankların rəhbər

şəxsləri, inzibatchıları tərəfindən yüksək məbləğlərdə girovsuz, bəzənsə aşağı girov təminatı ilə biznes krediti kimi rəsmiləşdirilməklə yaxın adamlarına, şirkətlərinə verilib. İndi bank sahiblərinin özləri maraqlı deyillər o kreditlərin

tin və bəlkə də mümkünsüz işidir: "Çünki banklar kreditləri alındığı məqsədlə deyil, başqa ad altında rəsmiləşdirirlər. Ən geniş yayılmış təyinat mənzilin təmiridir. Götürülən kreditlərin böyük faizi bu təyinat altında rəsmiləşdirilir. Bu-

problemlı kreditlərin mütləq əksəriyyəti bu kreditlərdir. Bu məsələnin həlli ilə bağlı millət vəkili Vahid Əhmədov və Əli Məsimli çox yaxşı təklif irəli sürmüşdülər. Onlar dolların devalvasiyalardan əvvəlki məzənnəsi ilə indiki mə-

Banklar özünü

"karlığa" vurub

Milli Məclis tribunasından, özü də kifayət qədər sərt formada tənqidlərə belə reaksiya verilmir...

qaytarılmasında. Burada dövlətin vəzifəsi həmin kreditləri araşdırmaq, onların qaytarılmasını cinayət təqibi ilə təmin etməkdir. Bu kreditləri müəyyən etmək elə də çətin deyil - bağlanan bir neçə bankın nümunəsində mən bunu görmüşəm. Açırsan kredit reyestrini, kimlərə aşağı faiz, girov təminatı olmadan, yaxud aşağı girov təminatı ilə kredit verilibse, siyahını çıxardırsan. Açıq-aşkar görmək olur ki, bu kreditlər qaytarılmaq üçün verilməyib. Bu addımı atmaq üçün ən yüksək səviyyədə qərar olmalıdır. Çünki həm Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası, həm Mərkəzi Bank, həm hüquq-mühafizə orqanlarında çalışan bəzi şəxslərin bir-biri ilə sıx bağlılığı var. Bir çoxları elə özləri, yaxud yaxın adamları vasitəsilə kreditlər götürüblər. Buna görə də indi bir-birinin əməllərinin üstünün açılmasında maraqlı deyillər".

Ekspertin fikrincə, fərdi şəxslərin aldığı kreditləri kimin hansı səbəbdən götürməsi prinsipi ilə ayırmaq çə-

na görə də təklif nə qədər yaxşı olsa da, onun icrası real deyil. Rəsmiləşməyən, faktiki təyinatı müəyyənləşdirmək isə mümkün deyil".

Ə.Həsənova görə, əslində ölkə qanunvericiliyində problemlı kreditlərlə bağlı məsələni həll etmək üçün yə-tərincə hüquqi baza var: "Bunun üçün müflisləşmə institutu işləməlidir. Yeni həqiqətən ödəniş imkanı olmayan şəxslərin borcu silinməlidir. Bunun üçün qanun var - "Müflisləşmə və iflas haqqında", Mülki Məcəllə var, "İcra haqqında" qanun var. Sadəcə, bu qanunların işləməsinin qarşısını banklar alırlar - məhkəmələrə və icra məmurlarına təsir, hətta təzyiqlə. Dövlət bu qanunların icrasını təmin etməlidir. Burada söhbət həqiqətən imkanı olmayan şəxslərdən gedir. Kiminsə bir-birinin əməllərinin üstünün açılmasında maraqlı deyillər. Dollar borclarına gəlincə, hazırda

zənnəsi arasındakı fərqin - 92 qəpiyin 3 hissəyə bölünməsinə təklif edirlər. 30 qəpiyini banklar bağışlasın, 30 qəpiyini dövlət, 32 qəpiyini isə vətəndaş ödəsin. Hesab edirəm ki, bu, bütün tərəflər üçün əlverişli həll variantıdır. Bu addımı atmaq üçün xüsusi qanun qəbul olunmalıdır. Böyük ümidlər vardı ki, prezident seçkisində hansısa addımlar atılıb, lakin artıq seçkiyə sayılı günlər qalıb. Bu baxımdan, qalan müddətdə məsələnin həll olunacağı real deyil. Qalır bir Cümhuriyyətin 100 illiyi. Ona qədər hansısa addım atılsa atılacaq, atılmasa, problem olduğu kimi qalacaq".

Onu da qeyd edək problemlı kreditlərin həcmi bu il fevralın 1-nə 1 milyard 695,9 milyon manata yüksəlib. Yanvarın 1-nə isə vaxtı keçmiş kreditlərin məbləği 1 milyard 626,7 milyon manat idi. Beləliklə, bir ayda 69,2 milyon manat artım qeydə alınıb.

□ Dünya SAKİT, "Yeni Məsəvat"

Xəzərin statusu ilə bağlı müzakirələrin aktiv fazaya qədəm qoyduğu bir vaxtda Rusiya donanmasının dənizdə gücləndirilməsi qərarı ciddi müzakirə mövzusu olub.

rə alınır".

Bu sözləri "Komsomolskaya Pravda" qəzetinin hərbi şərhçisi, polkovnik Yuri Baranets Xəzər donanmasının bazasının Kaspiysk şəhərinə köçürülməsini şərh edərkən de-

onun ehtiyatlarının bölünməsi uğrunda mübarizə davam edəcək. "Rusiya bunu görür və istənilən vəziyyətə operativ reaksiya vermək üçün Xəzər donanması sahildən sürətlə aralanmaq və qarşıya qoyul-

arasında Xəzərdə liderlik uğrunda güclü mübarizə olacaq. Burada iqtisadi və siyasi məsələlər də təhlükəsizlik probleminə qarşıdır. Rusiya rəhbərliyi vaxt udmaq istəyir və onlar nə etdiklərini bilirlər.

Rus generalları Xəzərdə

"qan-qan" deyir, XİN isə susur

Xəzər donanmasının bazasının Həştərxandan Dağıstana köçürülməsi qərarının ardınca rus generalları ikibaşlı bəyanatlar verir; Azərbaycan XİN isə sanki Xəzərin sahilində yerləşmir....

Xəbər verdikimiz kimi, aprelin 2-də Rusiyanın müdafiə naziri Sergey Şoyqu Hərbi Dəniz Qüvvələrinin Xəzər donanmasının bazasının Həştərxandan Dağıstana, Kaspiysk şəhərinə köçürülməsini rəsmən elan edib. "Donanmada zabitlərimizin və hərbi qulluqçularımızın sayı dəfələrlə artırılacaq" - Şoyqu Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi ilə müşavirə zamanı belə deyib.

Rusiya Hərbi Dəniz Donanmasının keçmiş qərargah reisi, admiral Viktor Kravçenkonun açıqlaması isə rəsmi Moskvanın planlarına daha dəqiq işıq salıb. "Bizim Xəzərdə güclü yumruğumuz olacaq. Bütün qüvvələr bir yerdə cəmləşəcək və donanma hava şəraitindən asılı olmayacaq" deyərək, admiral bildirib.

Rusiyanın Xəzərdə donanmasını gücləndirməsi qərarı əlbəttə ki, Xəzəryanı dövlətlər, o cümlədən rəsmi Bakı üçün arzu edilən deyil. "Xəzəryanı neft dövlətlərinə tərəf Rusiyaya dost olmayan dövlətlər tez-tez "sürüşür". Həmin ölkələrdən olan Azərbaycana ehtam vurmağa başlayıblar: bizimlə dost olun, əgər neft rayonlarının bölüşdürülməsi məsələsi qalxsa sizə kömək edəcəyik. Belə plan üzrə perspektiv toqquşma təhdidi bizim baş qərargah tərəfindən də nəzə-

yib.

Polkovnik Baranets deyir ki, bazanın yerinin dəyişdirilməsi donanmaya daha çevik olmağa, ilin istənilən fəsilərində qarşıya qoyulmuş vəzifəni operativ yerinə yetirməyə imkan verəcək.

"Nə Kreml, nə Müdafiə Nazirliyi gizlətmir ki, cənub istiqamətindən də təhdidlər var. Bu, bir sıra amillərlə əlaqəlidir. Xəzər rayonu perspektivdə, hələ indi energetika resursları uğrunda ümumdünya savaşı zonasına çevrilir. O cümlədən Suriyada əzilmiş terrorçu qüvvələr də bu regiona can atır. Hələ mən sizə neft qaçaqmalçılığı haqda demirəm..." - Baranets riafan.ru-ya bildirib.

Hərbi ekspert deyib ki, Xəzər təbii sərvətlər baxımından hələ də bölünməmiş dəniz olaraq qalır. Ona görə də

muş vəzifəni yerinə yetirmək imkanında olmalıdır" - Yuru Baranets deyib.

Ehtiyatda olan podpolkovnik Üzeyir Cəfərov "Turan"ın bu barədə sorğusuna cavab olaraq deyib ki, Azərbaycan hər cür hazırlaşmalıdır. "Bir 5-10 il sonra Xəzərdə Xəzəryanı ölkələrin maraqlarının çox böyük toqquşması olacaq. Təsədüfi deyil ki, Rusiya ilə yanaşı, Qazaxıstan və neytral Türkmənistan da tələsik şəkildə HDQ-lərini gücləndirirlər. Rusiya Xəzərlə bağlı uzaq gələcəyə yönəlmiş planlarını həyata keçirir. O, Xəzərdə ən güclü olmağa və bunun üçün öz statusunu təsbit etməyə çalışır. Kreml Xəzər hərbi donanmasının inkişafına böyük maliyyə vəsaiti yatıracaq. Moskvada bilirlər ki, gec, ya tez Xəzəryanı ölkələr

Azərbaycan üçün təhlükəyə gəlincə, RF SQ-nin olduğu hər yerdə həmişə gərgin vəziyyət olub və olacaq. Gələcəkdə bizi tək quru sərhədlərinin möhkəmləndirilməsi qayğısı gözləmir, həm də ölkənin dəniz gücü barədə ciddi şəkildə düşünmək lazım gələcək" - deyərək Ü.Cəfərov əlavə edib.

Hərbi ekspert, sabiq korpus komandiri Şair Ramaldanov isə Azərbaycan üçün təhdid görmür: "Rusiya bizim strateji tərəfdaşımızdır, çox yaxşı münasibətlərimiz var. Rusiyanın Xəzərdə öz maraqları var. Bizim münasibətlərimiz ümumilikdə müsbətdir. Biz Qafqazda əsas silah alıcısıyıq, birgə energetika layihələrimiz var, buna görə Bazanın Həştərxandan Kaspiyskə köçürülməsini Azərbaycan üçün təhdid kimi qiymətləndirməzdim. Rusiya ilə münasibətlərimiz bundan sonra da uğurla inkişaf edəcək".

Maraqlıdır ki, Rusiya generalları bir-birinin ardınca Xəzərdə "qan-qan" dediyi bir vaxtda Azərbaycan XİN məsələyə reaksiya vermir, susunluğunu saxlamağa üstünlük verir. Sanki XİN Xəzərin sahilində yerləşmir....

□ "YM"

Beynəlxalq axtarışa verilmiş "Sumqayıt cəlladı" haqda sensasion xəbər

1988-ci ildə Sumqayıt hadisələrinin təşkilatçısı sayılan Eduard Qriqoryan Fransanın Orleans şəhərində məskunlaşmış

Fransada yaşayan mühacir blogger Elnur Məcidli sosial şəbəkə vasitəsilə maraqlı bir fakt açıqlayıb.

Musavat.com xəbər verir ki, E.Məcidli 1988-ci ildə Sumqayıt hadisələrinin təşkilatçısı sayılan Eduard Qriqoryanın hazırda Fransanın Orleans şəhərində ailəsi ilə birlikdə siyasi sığınacaq üçün müraciət etdiyini xəbər verir. E.Məcidli bildirib ki, bu informasiyanı alan kimi sözügedən şəhərə yola düşüb və məlumatı yerində dəqiqləşdirib.

E.Məcidli daha sonra yazıb: "Şahid ifadələrinə görə, kifayət qədər səlis Azərbaycan dilində danışan Qriqoryan öz keçmişini əlaqəli danışmaqdan qaçır, sığınacaq üçün də başqa bir adla müraciət etdiyi deyilir. Ən dəhşətli isə Qriqoryanın Azərbaycanın Fransadakı səfirliyinə aparılaraq şəxsiyyətinin təsdiqləndiyi, səfirlik tərəfindən ona şəxsiyyətinin təsdiqlənməsi ilə bağlı sənəd verdiyi ilə bağlı məlumatdır".

E.Məcidli daha sonra 1988-ci ildə baş vermiş hadisənin detallarını xatırladı: "Xatırladım ki, 1988-ci ilin fevral ayında Sumqayıt şəhərində baş verən tərxiat və qırğınların təşkilatçısı kimi 1959-cu ildə anadan olmuş Eduard Robertoviç Qriqoryan adlı bu erməniyə güllələnmə əvəzinə, SSRİ Baş Prokurorluğu, sadəcə, 12 il iş vermiş, ermənilərin kompakt yaşadığı Stavropol vilayətinin Budyonovski şəhərinin həbsxanasına göndərmişdi. Çox qısa zaman ərzində onun həbsdən azad olduğu, Yerevana getdiyi və daha sonra yenidən Rusiyaya qayıdaraq, bu ölkədə yaşamasına dair informasiyalar vardı. Azərbaycanın hüquq-mühafizə orqanları onun ölkəmizə ekstradisiyası üçün dəfələrlə Rusiyaya müraciət etsə də, cavab ala bilməmişdi. Bu hadisələrin Moskva tərəfindən törədilməsini SSRİ Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin o vaxtkı sədri N.Kryuçkov da etiraf etmişdi. Erməni terror təşkilatçılarından biri, qatı cinayətkar Qriqoryana ölüm hökmünün verilməməsi, Moskvanın diktəsi, zəhmi altında işləyən Azərbaycanın müti prokurorluq, məhkəmə və hüquq-mühafizə orqanları sisteminin iflası idi".

Blogger yazıb ki, Sumqayıt hadisələrinin təşkilatçısı hazırda Fransadadır və doğrudan da səfirlik bu məlumatı ictimaiyyətdən gizlədib, bu, artıq böyük sensasiyadır: "Hesab edirəm ki, rəsmi qurumlarımız bu şəxsini Azərbaycanda məhkəmə qarşısına yenidən çıxarılması üçün dərhal hərəkətə keçməli, lazımı addımları atmalıdırlar".

Zərərlənən Mejlumyan istintaqda onu zorlamış Eduard Qriqoryanı göstərir.

1988-ci il fevralın 27-dən 28-nə keçən gecə Sumqayıt şəhərində baş vermiş iğtişaclıq nəticəsində 32 nəfər ölüb. Onlardan 26-sı erməni, 6-si isə azərbaycanlı olub. Bu hadisələr də SSRİ Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin ermənilərin özləri ilə birgə təşkil etdiyi və həyata keçirdiyi ssenarinin tərkib hissəsi idi. Sumqayıtda bu hadisəni təşkil etmək üçün seçilmiş şəxs də erməni - iki dəfə məhkum olunmuş Eduard Qriqoryan idi. Baxmayaraq ki, Sumqayıt hadisələrinin təşkilatçısı kimi azərbaycanlı Əhməd Əhmədov güllələnib, amma şahid ifadələri əsl günahkarn əslində erməni əsilli Eduard Qriqoryan olduğunu sübut edir. Sumqayıt hadisələrindən sonra Qriqoryan çox az müddətdə həbsdə olub: 1991-ci ildə Rusiya onu cəzasını çəkməsi üçün Ermənistanı təhvil verib. Ermənistan ekstradisiya olunmuş cəllad Ermənistanı azad edilib və bir müddət sonra Rusiyaya qayıdıb.

2015-ci ilin yanvar ayının 9-da E.Qriqoryanın 1 sentyabr 2000-ci il tarixə kimi qüvvədə olan Azərbaycan Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilməsi barədə qərar çıxarılıb, məhkəmənin qərarı ilə barəsində həbs-qətimkan tədbiri seçilməklə barəsində axtarışa verilib.

□ SEVİNC,
"Yeni Məsəvat"

Deputatın maşını Bakı erməni partladımış

Ukrayna Ali Radasının Radikal Partiyasının deputatı İqor Mosiyçuka qarşı ötən ilin oktyabrında Kiyevdə törədilmiş terror aktının təşkilatçısı Rusiya silahlı qüvvələrinin Baş qərargahına bağlı Baş Keşfiyyat İdarəsinin "kimliyi hələ müəyyən edilməyən" əməkdaşdır. İcraçılardan biri isə Bakıda anadan olmuş ermənidir.

Virtualaz.org xəbər verir ki, bu barədə Ukrayna Təhlükəsizlik Xidmətinin rəhbərinin müavini Viktor Kononenko keçirdiyi brifinqdə bildirib

Deputat Mosiyçukun avtomobili ötən il oktyabrın 25-də

Kiyevdə "Espresso" telekanalının ofisi qarşısında partladıb. Bu zaman deputat ağır yaralanıb, mühafizəçisi, Daxili

İşlər Nazirliyinin polkovniki Ruslan Kuşnir, habelə hüquqşünas Mixail Mormil həlak olub. Videomüşahidə kamera-

ların çəkdiyi görüntülərə əsasən mopedlə hərəkət edən şəxs deputatın avtomobilinin altına partlayıcı yerləşdirir və uzaqlaşır.

Kononenko bildirib ki, təşkilatçının kimliyi müəyyən edilməməsi də terror aktının icraçılarını məlumdur. Bunlar Azərbaycanda anadan olmuş Aleksandr Feliksoviç Qriqoryan (1974), Volin sakini İqor Lısak və Mixail Anatolyeviç Myatnixdır. Onlardan ikisi Rusiya ərazisində gizlənilir, Myatnix isə həbs edilib. Qriqoryanın və Lısaqın barəsində qiyabi həbs-qətimkan tədbiri seçilərə axtarışa verilib.

“Oliqarxların ovu”: bu dəfə hədəfdə Ağalarovdur

Hesablama Palatası “Crocus International” şirkəti ilə bağlı Baş Prokurorluğa, İqtisadi İnkişaf Nazirliyinə və Nəqliyyat Nazirliyinə məktub göndərilib

Rusiya Hesablama Palatası “Avtodor” dövlət konserni və Azərbaycanlı milyarder Araz Ağalarovun “Crocus International” şirkətinin öz öhdəliklərini yarıtmaz yerinə yetirməsi ucbatından Mərkəzi dairəvi avtomobil yolunun smeta dəyərinin 15 milyard rubla qədər artdığını, yolun təhvil verilməsi üçün son müddətin isə uzana-raq 2019-cu ilə keçdiyini bildirir.

Virtualaz.org life.ru-ya istinadən xəbər verir ki, Ağalarovun şirkətinə qarşı irəli sürülmüş bu iradlar Hesablama Palatasının kollegiya iclasında açıqlanıb. Auditor Valeri Boqomolov bildirib ki, həmin yol infrastrukturunu layihəsində iştirak edən dövlət şirkətlərinin və fərdi investorların 2016-2017-ci illər üçün fəaliyyətini araşdırıb. Məlum olub ki, baş podratçı “Crocus International” üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirməyib, nəticədə layihənin dəyəri artıb.

Hesablama Palatası auditin nəticələrini müzakirə edərək belə qənaətə gəlib ki, yol tikintisi layihəsi yarıtmaz həyata keçirilir. Nəticədə yolun tikintisinin büdcəsi 13.5 milyard rubla qədər artıb. O cümlədən federal büdcədən 1.9 milyard dollar ayrılıb.

Palata auditin nəticələrini Baş Prokurorluğa, İqtisadi İnkişaf Nazirliyinə və Nəqliyyat Nazirliyinə göndərilib. Xahiş edib ki, Araz Ağalarovun şirkətinin Mərkəzi dairəvi avtomobil yolunun tikintisindəki fəaliyyətini araşdırıb hüquqi qiymət versin.

Auditorlar müəyyən ediblər ki, “Avtodor” dövlət konserni uzunmüddətli investisiya razılaşmasının şərtlərini pozaraq Ağalarovun şirkətinə işlərin 30 faizinin görülməsi üçün 12.6 milyard rubl ödəməli olduğu halda “əliacaq” davranıb və 14.6 milyard rubl ödəyib. Bu da müəyyən olunmuş 5 faizlik limiti keçir.

“Avtodor” konserninin rəhbəri Sergey Kelbax Hesablama Palatasının iclasında özünü müdafiə etməyə çalışaraq deyib ki, «Crocus International» bütün nöqsanları aradan qaldırmağa söz verib.

Ağalarovun şirkətindən isə Hesablama Palatasında deyilənləri şərh etmirlər. Qeyd edək ki, Ağalarovun şirkətinə qarşı bu cür ittiham ilk dəfədir irəli sürülür və bu, Rusiyada dağıstanlı oliqarx-milyarder, “Summa” şirkətlər qrupunun sahibi Ziya Maqomedovun, qardaşı Maqomed Maqomedovun və şirkətin digər vəzifəli şəxslərinin həbsindən az sonra baş verir.

Dünyada kriptovalyutalarla əməliyyatları qanuniləşdirən ilk ölkə olan Belarusda milli kriptovalyuta olan talerə tələbat gün-gündən artır. Qeyd edək ki, taler buraxılmasında məqsəd iqtisadiyyatın inkişafına nail olmaq, investisiyaları cəlb etməkdir. Kriptotalerə Mərkəzi Bank tərəfindən nəzarət olunmur, Belarus rublu ilə rəqabət aparmır. Taler dünyada məşhur olan blokçeyn texnologiyası əsasında işləyir. Belarus vətəndaşları xüsusi proqram yükləməklə talerlə alqı-satqı həyata keçirə bilərlər.

Belarusda 2023-cü il yanvar ayının 1-nə qədər kriptovalyutalardan əldə olunan gəlirlərdən vergi tutulmayacaq.

Onu da bildirik ki, hardırda Rusiyada da kriptovalyutalarla bağlı qanun layihəsi hazırlanır. Bu ölkənin Avropa və ABŞ sanksiyalarından yayınmaqla alqı-satqılar həyata keçirmək üçün özünün kriptovalyutasını yaratmalı olduğunu deyənlərin sayı isə getdikcə artır.

Daha bir qonşumuz olan Qazaxıstanda da kriptovalyuta bazarı ilə yaxından maraqlanmağa başlayıblar. Ölkənin Mərkəzi Bankı nəzdində bu bazarı öyrənilməli edən xüsusi qrup formalaşdırılıb.

Azərbaycanda isə mətbuatın yazdığına görə, yanvar ayında “Kriptovalyuta ticarətinin tənzimlənməsi” qanun layihəsinin hazırlanması üçün işçi

qrupu yaradılıb. İşçi qrupuna Azərbaycan prezidentinin iqtisadi siyasət və istehsalat məsələləri üzrə köməkçi xidmətinin baş məsləhətçisi Fərəh Məmmədova rəhbərlik edir.

Məlumatlarda o da bildirilir ki, qrupun tərkibinə maliyyə və telekommunikasiya sahələri üzrə mütəxəssislər də daxil olacaqlar. Yaradılmış qrup digər ölkələrin kriptovalyuta istifadəsi təcrübələrini analiz etməli və onları Azərbaycan şərtlərinə və reallıqlarına uyğunlaşdırmalıdır.

İqtisadçı-ekspert Rəşad Həsənovun fikrincə, Azərbaycanda kriptovalyutalarla əməliyyatlara keçid prosesinə hazırlıq sürətləndirilməlidir:

“Azərbaycan bu prosese hazır olmalıdır. Çünki qlobal prosesdir, Azərbaycan qlobal iqtisadiyyatın bir parçasıdır. İstəsə belə, qlobal iqtisadiyyatda baş

2017-ci ildə Neft Fondundun vəsaitləri 35 mlrd 807 mln. dollar olub. Fed.az fondun açıqladığı rəqəmlərə istinadən xəbər verir ki, il ərzində fondun vəsaitləri cəmi 2 mlrd 660 mln. dollar artıb. Bəs neft pulları necə idarə olunur? Hesabata əsasən, vəsaitlərin 76,3% -i istiqrazlara və pul bazarı alətlərinə yatırılıb. 14,9%-i isə səhmlərə investisiya edilib. 5,3%-i daşınmaz əmlakla qoyulub. Fondun pullarının 3,5%-i qızıl ehtiyatlarıdır.

Neft Fondu ehtiyatlı yanaşma nümayiş etdirərək pulların 38,7%-ni məhz Avropa ərazisində yerləşdirib. Vəsaitlərin 27,87%-i Şimali Amerika, 0,03% Cənubi Amerika, 0,12% Yaxın Şərq, 26,05% Asiya, 2,71%-i Avstraliyanın payına düşür. Hesabata əsasən, investisiyaların 69,03%-i inkişaf etmiş ölkələrin, 26,15% -i inkişaf etməkdə olan ölkələrin, 4,82%-i isə beynəlxalq maliyyə təşkilatlarının payına düşür.

Toplam gəlirlilik (qızıl ilə birlikdə) isə 2,32% təşkil edir. Fond il ərzində istiqraz və pul alətlərindən - 0,65%, səhmlərdən - 1,01%, daşınmaz əmlakdan - 0,22%, qızıldan 0,44% gəlir götürüb.

Göründüyü kimi, Neft Fondunun vəsaitlərinin idarə etməsindən əldə etdiyi gəlirlər o qədər də çox deyil. Bəs görəsən, ekspertlər Neft Fondunun yatırım istiqamətlərini yetərincə etibarlı və effektiv hesab edirlərmi?

Mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a danışan ADA Universitetinin Xəzər Enerji və Ətraf Mühit Mərkəzinin direktoru Elnur Soltanov bildirdi ki, dünyada bu cür suveren fondların yatırım strategiyaları fərqli olur: “Ya gəliri yüksək olan, amma riski böyük olan sahələrə yatırım edilir. Bu hissə sənədləri də ola bilər, bondlar da ola bilər, daşınmaz əmlak da ola bilər. İnkişaf etmiş ölkələrdə bondların faiz dərəcəsi daha yüksək olur, məsələn, Tailand kimi bir ölkədə. Ancaq yatırıdığımız pulun geri qaytımamaq ehtimalı daha yüksəkdir. Gəliri daha az olan yerlərin isə riski də daha

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
DÖVLƏT NEFT FONDU

Dövlət Neft Fondunun vəsaitləri -

risk və perspektivlər...

Elnur Soltanov: “Azərbaycan hökuməti daha çox riski az olan sahələrə yatırım etməyə üstünlük verir”

az olur. Bunlar arasında bir düz mütənasıblıq var.

Bizim dövlətin əsas valyuta ehtiyatları isə Dövlət Neft Fondunda və Mərkəzi Bankda olan vəsaitlərdir. Azərbaycan hökuməti daha çox riski az olan sahələrə yatırım etməyə üstünlük verir. Ola bilər ki, fondun bütün vəsaitləri qarşısında əldə olunan gəlir illik 2 faizə bərabərdir, ancaq həmin vəsaitlərin geri qaytımama ehtimalı da çox azdır. Yeni biz az gəlirli və az riskli olan yatırımlara üstünlük veririk. Bizim bütün borcların mərkəzi SOCAR-ın əlində olan pula görə müəyyənleşir. Ölkənin kredit reytingi də ona görə müəyyənleşir. Ona

görə də götürülən bu xətt daha uğurludur”.

E. Soltanov vurğuladı ki, daha çox gəlir əldə etmək həvəsi ilə oradakı pulları itirə bilərik: “Bu da Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün xoşagəlməz bir hadisə olar. Bu, Azərbaycan prezidenti tərəfindən müəyyənleşdirilən bir xətdir. Dünyada bütün suveren fondlar bu iki xətdən birini əsas götürürlər. Norveçin suveren dövlət fondu pensiya fondu kimi görülür, onlar bir az daha riskli davranırlar, çünki əllərindəki vəsait daha böyükdür. Azərbaycan isə bu cür risk etmək imkanını yoxdur, az riskli yatırımlara üstünlük verilir”.

İqtisadçı ekspertin fikrincə, bu siyasətin dəyişdirilməsinə ehtiyac yoxdur: “Kifayət qədər ağıllı qurulmuş strategiyadır. Əgər gələcəkdə fondun əlindəki vəsait indikindən 2-3 dəfə çox olsa, o zaman onun müəyyən bir hissəsini daha riskli bondlara, hissə sənədlərinə, hətta daşınmaz əmlakla yatırmaq olar. İndiki situasiyaya uyğun olaraq DNF-nin atdığı addımlar bənzər ölkələrin strategiyasından çox da fərqli deyil. Çünki SOCAR-ın əsas məqsədi yeni vəsaitlərin qazanılması deyil, mövcud vəsaitin qorunmasına xidmət edir. Əsas strateji məqsəd bundan ibarətdir”.

Qeyd edək ki, Neft Fondunun vəsaitlərinin 47,1 faizi dollar, 35,7 faizi avro, 5,1 faizi funt sterlinq, 1 faizi Türkiyə lirasında, 1,1 faizi Rusiya rublunda, 1,3 faizi Koreya vonunda, 1,5 faizi Yapon yenində, 1,4 faizi Çin yu-anında, 3,5 faizi qızıl, qalanı digər valyutalarda saxlanılır.

□ **Nərgiz LİFTİYEVƏ,**
“Yeni Müsavat”

“Mərkəzi Bank kriptovalyutaya keçidə hazırlığı sürətləndirməlidir” - ekspert

Ekspert: “Yaxın gələcəkdə blokçeyn texnologiyasının tətbiqi qaçılmaz olacaq”

verən proseslərdən tam blokla, özünü kənarda saxlaya bilməz. Növbəti dövrlərdə maliyyə bazarlarında öz əməkdaşlıq imkanlarını qoruyub saxlamaq və genişləndirmək istəyirsə, xüsusilə də informasiya texnologiyalarının inkişaf imkanlarından yararlanmaq istəyirsə, təbii ki, kriptovalyutalar istiqamətində hüquqi bazanın formalaşdırılması, infrastrukturun ona uyğunlaşdırılması məsələləri mərhələli şəkildə öz həllini tapmalıdır”.

Ekspert hesab edir ki, Belarus və Rusiyada kriptovalyutalara diqqətin yüksək olması Qərbin sanksiyaları ilə bağlıdır: “Xüsusilə Rusiyada sanksiyalar üzündən iqtisadiyyata investisiya cəlbə ilə bağlı ciddi problemlər

yararıb. Çünki sanksiyaların əsas hədəflərindən biri də bu ölkələrlə iqtisadi əməkdaşlığın qarşısını almaqdır. Bu baxımdan Belarusun qərarı, həmçinin Rusiyanın kriptovalyutalara meylinin yüksəkliyi sanksiyalardan yayınmaqla iqtisadiyyata investisiya cəlbini stimullaşdırmaq istəyindən irəli gəlir. Bu gün dünya ictimaiyyətinin narahat edən əsas məsələlərdən biri də kriptovalyutaların qanunsuz yollarla əldə olunan vəsaitlərin yönləndirilməsində istifadəyə açıq olmasıdır. Bu istiqamətdə hələ ki effektiv nəzarət mexanizmləri formalaşmayıb. Artıq Avropa Birliyində belə mexanizmlərin formalaşdırılması üçün fəaliyyətlərə başlanıb. Lakin hansısa nəticələr əldə olun-

duğunu söyləmək hələlik mümkün deyil. Düşünürəm ki, belə şərtlər daxilində kriptovalyutaların gələcəyi daha çox bu istiqamətdə nəzarət imkanlarının formalaşdırılmasından asılı olacaq. Onların leqallaşdırılması istiqamətində addımlar atılır. Böyük şirkətlər öz tədaviüllərində kriptovalyutaların imkanlarından getdikcə daha çox yararlanmağa çalışırlar. Düşünürəm

ki, yaxın gələcəkdə blokçeyn texnologiyasının tətbiqi qaçılmaz olacaq. Bu, həm şirkətlərin xərclərini azaldır, həm operativlik təmin olunur. Lakin burada risklər də olmamış deyil. Əsas risklərdən biri, əlbəttə, müxtəlif qrupların maliyyəleşməsi üçün kriptovalyutalardan istifadə imkanlarının geniş olmasıdır”.

□ **DÜNYA,**
“Yeni Müsavat”

"Kanal 13" internet televiziyanın rəhbəri Əziz Orucov aprelin 5-də azadlığa buraxıldı. Kanal rəhbəri azadlıqda hansı hissləri keçirdiyini, həbsxanada olduğu müddət ərzində yaşadıklarını "Yeni Müsavat"la bölüşdü.

- Əziz bəy, azadlıq necə bir hissdir?

- Azadlıq bağrına basmaqla köksünə sığışmayan bir hissdir.

- Azadlığa çıxacağınızı gözləyirdiniz?

- Açıq deyim ki, inanmırdım.

- Qərarı ilk dəfə kimdən eşitdiniz?

- Cəzaçəkmə müəssisəsinə eşitdim.

- Həmin an hansı hissləri keçirdiniz?

- Bunu ifadə etmək çox çətin. Səhhətimdə son günlərdə ciddi narahatlıqlar var idi. Belə əvvəlcədən məhbus yoldaşlarımla mənə desəydilər ki, azadlığa çıxacaqsan, onların zarafat etdiyini düşünürdüm. Belə zarafatlar bəzən insan üçün xoş təsir bağışlayır, deyib gülürsən. Sonra məhbus olduğunu anlayırsan...

- Azadlığa çıxduğımıza görə ən çox nəyə sevindiniz?

- İnsanı ən çox sevindirən yaxınlarının yanında olmasıdır. Çünki insan həbsxanada olur, yaxınların, dostların sənə orada olduğunu düşünəndə tamam fərqli hisslər keçirir. Bu, məhbusdan daha çox onun ailəsinə və yaxınlarına ağır gəlir.

- Məhbus olduğunuz müddət sizin üçün necə keçdi?

- Artıq 12-ci ay idi ki, həbsxanada idim. Bu müddət mənim üçün çox ağır formada keçdi. Əlimdə əlac olsa, həmin müddəti qayçılایb həyatımdan çıxararam, yaşamamış kimi qəbul edərdim. Yaşadıqlarım çox ağır oldu.

- Əziz bəy qalan beş il cəzaya özünü kökləmişdi?

"Əlimdə əlac olsa, həmin müddəti qayçılایb həyatımdan çıxararam"

Əziz Orucov: "Azadlığa buraxılmışamsa, tam azad olmalıyam"

"Azadlıq bağrına basmaqla köksünə sığışmayan bir hissdir"

- Heç şübhəsiz ki, verilən cəza sona qədər çəkəcəyimə köklənmişdim.

- Bu müddətdə sizə bütün çəvralərdən olan dəstəkdən razı qaldınız mı?

- Bütün jurnalist dostlarıma, həmkarlarıma, əlaqə saxlayıb diqqət göstərən hər birinizə ayrı-ayrılıqda minnətdarlığımı bildirirəm ki, bu qayğı, diqqət mənə göstərdiniz. İnsan üçün elə kiçik nüanslar var ki, bu çox önəmli olur. Bayırda bunu nəzərə almırıq. Məhbus olub biləndə

ki, kimse sənə maraqlanır, sənənin haqqında yazı yazır, bunu çox diqqətə alırsan. Bayırda fikir vermədiyən ən xırda şeylərə içəridə ciddi yanaşırsan.

- Ən çox düşünmək imkanınız ora oldu. Nə vaxtsa həbs olduğunuz peşə sahibi olduğunuz üçün sizdə peşmançılıq hissi yaranırdı?

- Orada peşmançılıq hissi keçirməyin mənası yoxdur. Bu baxımdan heç bir peşmançılıq hissi keçirmədim. Bir də ki insan səhv edəndə, qəbaət bir iş gör-

dükdə onun peşmançılıq hissini keçirir. Amma bunları etməyən bir insan peşmançılıq hissi yaşaya bilməz.

- Həbs olduğunuz vaxta qədərki fəaliyyətinizi yenidən davam etdirəcəksiniz?

- Mətuata ömrümün 15 ilini sərf etmişəm. 6 il məhbus həyatı yaşayacağımı düşünəndə zərrə qədər qorxmurdum, jurnalist fəaliyyətimi nə zamansa yenidən davam etdirəcəyimi düşünürdüm. İndi də mütləq bu fəaliyyətimi davam etdirəcəyəm.

- Ali Məhkəmənin qərarını necə dəyərləndirirsiniz?

- Azadlıq fərqli bir hissdir. Bu, bayırda havanı duymaq hissidir. Amma heç şübhəsiz ki, azadlığın tam olması ən vacib şərtlərdən biridir. İnsan tam azadlığına qovuşmalıdır.

- Bundan sonra 3 illik şərti cəzanı çəkəcəksiniz. Bunun aradan qaldırılması üçün lazımı proseduraları keçəcəksiniz?

- Yəqin ki, vəkillərimlə birlikdə bu məsələni müzakirə edəcəyik. Müvafiq işlərimizi mütləq görəcəyik. Çünki azadlığa buraxılmışamsa, tam azad olmalıyam.

□ Cavanşir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Müxalifət Qarabağ mitinqinə qoşula bilər

Partiyalardan dəstək mesajları gəldi

Xəbər verildiyi kimi, Qarabağ Azadlıq Təşkilatı, həmçinin bir sıra ictimai xadimlər, Qarabağ döyüşçüləri Qarabağ mitinqi keçirmək üçün Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə müraciət göndərilib. QAT mətbuat xidmətindən "Yeni Müsavat"a verilən məlumata görə, müraciətdə mitinqin mayın 12-də "İnşaatçılar" metro stansiyası yaxınlığındakı "Məhsul" stadionunda keçirilməsinə şərait yaradılması məqsədilə istənilir. Mitinqdə "Qarabağa azadlıq!", "Ya Qarabağ, ya ölüm!", "Ya Qarabağı azad et, ya könara çök!", "Qarabağda azadlıq müharibəsinin başlanması tələb edirik!", "Beynəlxalq qurumların qərəzli vasitəçiliyini rədd edirik!" şüarların səsləndiriləcəyi bildirilib.

Müxalifət partiyalarının Qarabağ mitinqinə qatılıb-qatılmayacağını araşdırdıq.

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı bildirdi ki, rəhbərlik etdiyi partiya üçün Azərbaycanın ümummilli məsələləri bütün siyasi ambisiya və maraqlardan öndə gəlir: "Bunu dəfələrlə bəyan etmişik. Hamıya aydındır ki, Qarabağ məsələsi Azərbaycanımızın ən önəmli ümummilli məsələsi, problemdir. Odur ki, bu istiqamətdə istər müxalifət, istər iqtidar, istərsə də digər təşkilatların atdıqları istənilən müsbət addımları dəstəkləmişik və bundan sonra da dəstəkləyəcəyik. Qarabağa dair tədbirlərin keçirilməsi və bu problemin aktual saxlanması çox önəmli məsələdir. Bizim də xalq olaraq, siyasi partiyalar olaraq belə tədbirlərə dəstək verməmiş mənəvi borcumuzdur. Odur ki, AĞ Partiya olaraq belə bir mitinq keçirilərsə, bu mitinqdə məmnuniyyətlə iştirak edərək. Vətənin taleyi barədə söhbət gedən zaman siyasi maraq güdmək bizə yaraşmaz".

ADP sədrinin birinci müavini Həsət Rüstəmov isə dedi ki, Qarabağla bağlı bütün tədbirlər, müzakirələrə, aksiyalara qatılmaq bir vətəndaşlıq borcumuzdur. Amma ADP bir partiya kimi 12 may təyini olunan aksiyaya qatılmaq məsələsini müzakirə etməlidir və bundan sonra qərar verməlidir: "Bu barədə yaxınlarda partiyamızın münasibəti açıqlanacaq".

KXCXP İdarə Heyətinin üzvü Xəzər Teyyublu qeyd etdi ki, QAT-in mitinq keçirməsi ilə bağlı partiya hər hansı müraciət olunarsa, bu məsələyə partiya rəhbərliyində müzakirələrdən sonra mövqə bildirilə bilər: "Hələ ki müraciət yoxdur. Məncə, Qarabağ məsələsi qoyulan bütün tədbirlərə nəinki siyasi partiya, ictimai təşkilatlar, bütün vətəndaşlar, hər kəs dəstək verməlidir".

AMİP katibi Əli Orucov da bildirdi ki, QAT-ın Qarabağ mitinqi ilə bağlı müraciəti AMİP-ə hələ daxil olmayıb: "Qarabağ, işğal olunmuş ərazilərimiz hər bir azərbaycanlının problemi və ümid edirik ki, Qarabağ Azadlıq Təşkilatının təyini etdiyi Qarabağ mitinqi mütəşəkkil olacaq".

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Turizm sektorumuz artan turist axınına cavab verəcəkmiz?

Natiq Cəfərli: "İndi gəzmək və çox yerləri görmək istəyən turist 6-7 saat gecə yatmaq üçün 200 dollar vermək istəmir"

Mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəz Qarayev Azərbaycanın turizm sektoru ilə bağlı göstəricilərin yüksəldiyini açıqlayıb. O bildirib ki, bu ilin 3 ayı ərzində Azərbaycana gələn turistlərin sayı ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 12,5% çox olub. Ə.Qarayevin sözlərinə görə, ötən il rekord həddə - 20%-lik artım olub: "Buna baxmayaraq, davamlı inkişaf getməkdədir. Əgər bu tempə getsək, gələn il 3 milyon, növbəti ildə 3,5 milyon turist gəlməsini təmin edəcəyik.

Nazir onu da vurğulayıb ki, hökumət Azərbaycanın şimal-qərb, İpək yolu üzərində turizmin inkişafını sürətləndirməyi nəzərdə tutur. Onun sözlərinə görə, artıq Qazax, Şəmkir, Gədəbəy zonasında turizm sahəsində inkişaf müşahidə edilir: "Bu zonaya gələnlərin sayı çoxalır. Lənkəran, cənub zonasına yay mövsümündə turist axını gözləyirik. Sözsüz ki, ənənəvi olaraq Quba, Xaçmaz, Nabran bölgəsi də işləyəcək. Bu il qış mövsümündə Aran zonasına quş, balıq ovu məqsədilə turist axını artıb. Bu, hər rayonda yeni

hotelin inşasına təkan verir. İndi elə bir rayon yoxdur ki, orada normal xidmət göstərən hotel olmasın".

Bəs görsən, nazir Əbülfəz Qarayevin proqnozları özünü doğrultsa və ölkəmizə 3 milyona yaxın turist gəlsə, onların yerləşdirilməsi üçün yetərincə hotel və mehmanxanalar varmı? Xidmət sektoru bu artan tələbə cavab verəcəkmiz?

Bundan başqa, məlumdur ki, Azərbaycanın bölgələrində daha çox bahalı hotellər tikilir ki, bir gecəsi minimum 150-200 manata başa gəlir. Bəs gör-

sən, orta təbəqədən olan turistlərin üstünlük verdiyi normal şəraitli ucuz hotellərin, hostellərin tikilməsinə niyə üstünlük verilmir?

"Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandıran iqtisadçı ekspert Natiq Cəfərli də vur-

ğuladı ki, yalnız bahalı, beşulduzlu hotellər tikməklə turizmi inkişaf etdirmək mümkün deyil: "Son illərdə Azərbaycanda turizmə bağlı verilmiş qərarlarda yanlışlıqlar var. Əsasən beşulduzlu bahalı hotellər tikilməyə başladı, bu şə-

bəkə genişləndirildi. Nəinki Bakıda, hətta regionlarda da bahalı hotellərə üstünlük verildi. Bu doğru yanaşma deyildi. Çünki XXI əsrin turist profili tamam dəyişib. İndi gəzmək və çox yerləri görmək istəyən turist 6-7 saat gecə yatmaq üçün 200 dollar vermək istəmir. Onlar təmiz, səliqəli və daha ucuz yerlərdə qalaraq, pullarını daha çox gəzməyə, görməli yerlərə gətməyə, muzeylərə, tarixi abidələrə, milli mətbəxlərə xərcləmək istəyirlər".

İqtisadçının sözlərinə görə, bu məsələdə əvvəlcədən Azərbaycanda konseptual olaraq yanaşma səhv oldu: "Dünyada ən böyük trendlərdən biri mehuz hotellərin, 2-3 ulduzlu ucuz otellər şəbəkəsinin genişləndirilməsinə yönəlib. Azərbaycan bu vəziyyət bərabər haldadır. Ucuz hotel şəbəkələri yox səviyyəsindədir, çox azdır. Regionlarda, ümumiyyətlə, bu ciddi problemdir. Bu səbəbdən yeni turizm konsepsiyası nəzərdə keçirilərsə, daha ucuz, daha rahat və daha səliqəli hotellərin və 2-3 ulduzlu hotel şəbəkələrinin genişləndirilməsi hökumət tərəfindən təşviq olunsun, daha yaxşı olar. Təbii ki, dövlət otel tikməli deyil, ancaq regionlarda bu işi təşviq edə bilər. İş adamlarına uzunmüddətli və aşağı faizli kreditlər verə bilər. Vergilərdən azad edə bilər, müəyyən təşviq proqramları həyata keçirə bilər ki, bu şəbəkələr genişlənsin".

N.Cəfərli bu məsələdə **Gürcüstan təcrübəsinin yaxşı nümunə olduğunu diqqətə çatdırdı:** "Digər məsələlər də həllini tapmalıdır, xüsusən də vizanın ləğvi məsələsi. Düzdür, sən zamanlar viza verilməsi qaydaları xeyli sadələşib. Ancaq Gürcüstan nümunəsində də görürük ki, vizanın ləğvi ölkədə turizmin inkişafına ciddi kömək olur. Məsələn, sən açıqlamalara görə, Gürcüstan təqribən 108 ölkə ilə viza rejimini ləğv edib. Bölgədə ən böyük hotel şəbəkəsi də Gürcüstandadır. Artıq 1500-ə yaxın hotel və hostel fəaliyyət göstərir. Bu da turizmin inkişafına dəstək verən əsas amillərdən biridir".

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ, "Yeni Müsavat"

Bu günlərdə xalq artisti Flora Kərimovanın mərhum bəstəkar Tahir Əkbərin ailəsi haqqında verdiyi açıqlama qalmaqala səbəb oldu. Belə ki, xalq artisti efrdə mərhum bəstəkarın ailəsinin çox ağır durumda yaşadığını deyib və göz yaşlarını saxlaya bilməyib. Bəstəkarın həyat yoldaşı Aybəniz Əkbər isə aznews.az saytına danışaraq xalq artistinin açıqlamasından qəzəbləndiyini bildirdi:

ali universitetlərin birində təhsil verdi. Əlbəttə ki, Tahir müəllim sənətkar idi, biznesmen deyildi. Onun müalicəsi üçün bir daha sağ olsunlar kömək edənlər, bizə yaxından dəstək oldular. Amma biz heç kəsin qarşısında bir qarın çörəyə görə nə ağlamamışıq, nə də ki, ağlamaq fikrimiz yoxdur. Çox şükür Allaha, övladımızı böyütmüşük və özü-özünü saxlamaq iqtidarındadır. Xahiş edirik bizi heç kəsin qarşısında

karn və ailəsinin yaxın dostlarından biri olan şairə-jurnalist Zəfira Əlişqızı "Yeni Müsavat"a danışaraq olanlara bu cür aydınlıq gətirdi:

"Aybəniz xanım söhbətimizdə narazılıq etdi ki, Flora xanım gerek bu dərəcədə deməzdi. Flora xanımı da qınamıram. Çünki əslində Flora xanım düşünürdü ki, Tahir Əkbər böyük sənətkardır və buna görə onun güzəranı, dolanışığı tamam başqa cür olmalı idi. Amma gəlin etiraf

bəti olub. Bildiyiniz kimi, adətə görə heç bir yadda süfrəyə pəraşki qoyulmur. Ola bilsin ki, orada şəkərbura, badambura olub. Bəlkə də Flora xanım o ailəyə dəstək, kömək olmaq üçün vəziyyətini haradasa xalqa çatdırmaq üçün belə danışıb. Bilmirəm bu nə dərəcədə doğrudur və ya deyil. Flora xanım sənətini, millətini seven xanımdır. Bunu çoxları bilir ki, bu gün Tahir Əkbər yoxdursa, o evdə işləyən də yoxdur.

Şəhid qızını maşınla öldürən biznesmen oğlu canını qurtara bilmədi

Məhkəmə istintaqı yenidən təzələnsə də, Rəhim Rəhimova yenidən 6 il həbs tələb edildi

Səhid qızını maşınla vurub öldürməkdə təqsirləndirilən iş adamının 17 yaşlı oğlu Rəhim Rəhimovun cinayət işi üzrə məhkəmə iclası davam edib. Musavat.com-un məlumatına görə, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Novruz Kərimovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə təqsirləndirilən şəxsin vəkili vəsatətlə çıxış edərək təkrar yol nəqliyyat hadisəsi ilə bağlı ekspertiza keçirilməsini tələb edib. Vasətət təmin edilməyib.

Daha sonra prosesdə sənədlərin tədqiqi davam edib. Hadisə anının görüntüləri nümayiş etdirilib.

Görüntülərdə Rəhim Rəhimovun hadisə yerində olduğu məlum olub.

Daha sonra sənədlərdə Rəhim Rəhimovun hadisədən 20 gün sonra könüllü şəkildə təslim olduğu bildirilib.

Təqsirləndirilən şəxs bildirib ki, onu heç kim polisə çağırmaıy: "Guya mənı axtarısa veriblər. Halbuki, mən hər gün universitetə gedib gəlmişəm. Həmin müstəntiqə «Yeganə» şadlıq sarayında atamla birgə görüşmüşəm".

Məhkəmə istintaqı yenidən başa çatdırılıb.

Daha sonra prokuror çıxış edərək Rəhim Rəhimovun 6 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilməsini istəyib. Xatırladaq ki, bir neçə proses əvvəl də prokuror Rəhim Rəhimovun 6 il müddətə azadlıqdan məhrum edilməsini tələb etmişdi. Daha sonra məhkəmə istintaqı yenidən təzələnməmişdi.

İttihama görə, R.Rəhimov ölümə nəticələnən qəza törətmə və hadisə yerindən qaçmaqda təqsirləndirilib.

R.Rəhimov Bakı Dövlət Universitetinin tələbəsi olub. Hadisə öten il noyabrın 8-də Səbəyəl rayonu ərazisində, "Bayraq meydanı"nın yanında baş verib.

R.Rəhimov "Jeep Grand Cherokee" markalı 90-FO-007 dövlət nömrə nişanlı avtomobilə yolu keçmək istəyən 1975-ci il təvəllüdü Əkbərova Könül Elton qızını vurub və piyada vəfat edib. Sürücü isə hadisə yerindən qaçıb.

Cinayət Məcəlləsinin 263-1.3 (nəqliyyat vasitələrini idarə etmək hüququ olmayan şəxs tərəfindən yol hərəkəti və nəqliyyat vasitələrinin istismarı qaydalarını pozma, ehtiyatsızlıqdan zərərçəkmiş şəxsin ölümünə səbəb olduqda) və 264-cü (yol nəqliyyat hadisəsi yerindən qaçma) maddələri ilə ittiham edilən R.Rəhimov 21 gün sonra, noyabrın 29-da şübhəli şəxs qismində tutulub. Onun könüllü olaraq polisə təslim olduğu da deyilib.

Qeyd edək ki, 17 yaşlı R.Rəhimov iş adamı, "Xırdalan Xəz" ASC-nin rəhbəri Akif Rəhimovun oğludur. A.Rəhimov həmçinin isə "Yeganə" şadlıq sarayının rəhbərlərindəndir.

Qəzada ölə K.Əkbərova isə şəhid Elton Əkbərovun qızıdır.

yaşayır. Ətraf qəsəbələrin hər birinə avtobuslar işləsə də, bizim qəsəbəyə heç vaxt marşrut xətti verilməyib. Sakinlərimiz eyni istiqamətdə yerləşən qəsəbələrin avtobuslarından istifadə etmək məcburiyyətindədir. Pik saatlarında bu avtobuslar bizə gələndə qədar dolmuş olduğundan, bizim dayanacaq-larda saxlanırlar və yalnız onların arxasınca baxa bilirik. Kimsə bu saatlarda həmin avtobuslara minmək nəzib olsa, həmin sakın «20 Yanvar» metrosuna çatana kimi əsl məşəqqətlər yaşayır. Pik saatlarda avtobuslarda yaşanan sıxlıq nəinki ən sadə insani və əxlaqi qaydalara riayət etməyə imkan vermir, hətta bu zaman xəsarət almamağa çalışmısan. Nəqliyyat problemi ilə bağlı işğecikmələr sakin-

lərimizin bəzilərinin işini itirməsinə də səbəb olub.

Qəsəbədə səhiyyə məntəqəsi var, lakin heç bir zəruri avadanlıqlarla təchiz olunmayıb. Üstəlik, çox uzaqda yerləşən Xocasən qəsəbəsindəki Sağlamlıq Mərkəzinə tabedir, sakinlər müayinə və sənədləşmə üçün oraya getmək məcburiyyətindədirlər. Bu da sakinlər üçün çox ağır problemdir.

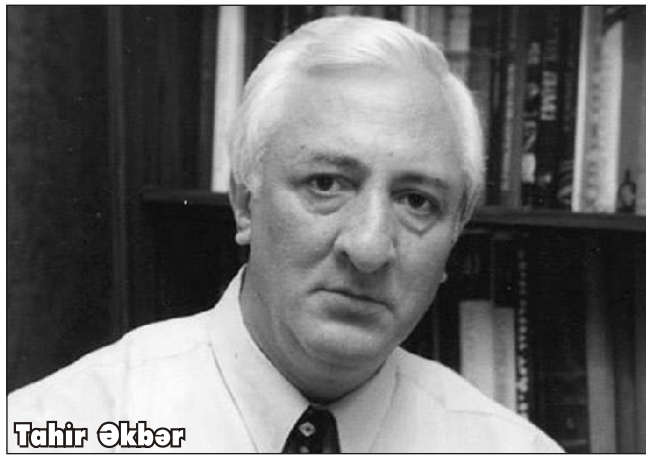
Ölkəmiz yuxarıda sadalanan problemləri həll etmək gücünə çoxdan nail olub. Müvafiq qurumlardan və şəxslərdən xahiş edirik ki, bizim bu müraciətdə sadaladığımız problemlərin yoxlanılmasına və həll edilməsinə göstəriş versinlər. Əvvəlcədən minnətdarlığımızı bildiririk".

□ E.MƏMMƏDLİYEV,
"Yeni Müsavat"

Məzar yeri dəyişdirilən bəstəkarın adı ətrafında yeni qalmaqal

Tahir Əkbərin xanımı: "Ailəmizdə gördüyünüz vəziyyəti yanlış formada insanlara çatdırmayın"

"Ailəmizi diqqətdə saxlayanlar da sağ olsun, saxlayanlar da. Sənət adamları, sizdən xahiş edirəm evimizə başsağlığına gəlib-gətdikdən sonra heç olmasa, ailəmizdə gördüyünüz vəziyyəti yanlış formada insanlara çatdırmayın. Biz sənətkar ailəsiyik, yetərinə qohumlarımız və ətrafımızda bizə sədiq olan dostlarımız var. Biz niyə yiyəsiz oluruq ki? Allaha şükür, acından ölmürük ki. Görəsən, biz özümü zü necə göstərdik ki, sizin bize yazığınız gəldi? Axı biz heç kəsin qarşısında əl acib özümü yazıq, dilənçi simasında göstərməmişik. Düzdür, Tahir müəllim rəhmətə getdi və ömrünlük gözümlü yaşlı qoydu. Amma bizi küçələrdə əl acib dilənçi vəziyyətinə salmadı axı. Çox şükür, övladımıza öndə gedən

Tahir Əkbər

yazıq bir ailə kimi qələmə verməsinlər".

Məsələyə aydınlıq gətirmək üçün xalq artisti Flora Kərimovanın mövqeyini öyrənmək istəsək də, zənglərimiz cavabsız qaldı. Mərhum bəstə-

edək ki, bu gün Azərbaycanda əsl ziyalının, sənətkarın yaşam tərzi eyni formadadır. Deməzdim ki, Tahir Əkbərin ailəsi acından ölür və ya çox acınacaqlıdır.

Bildiyim qədər onun açıqlamasında nəse pəraşki söh-

Onun qızı təhsil alır. Ölümündən sonra atasının pensiya təqaüdü övladına kəsilib. Bu gün o ailənin yanında dostları, o cümlədən mən, Aybəniz Həşimova və digərləri var. Tahir müəllim xəstələnəndə Heydər Əliyev Fondunun rəhbəri Mehriban Əliyeva ona dəstək oldu. Beləliklə, onun xəstəlik və dəfn xərclərini dövlət öz öhdəsinə götürdü".

Xatırladaq ki, tanınmış bəstəkar Tahir Əkbər uzun sürən xəstəlikdən sonra martın 2-də dünyasını dəyişib. Bəstəkarın neşi soyumamış ailəsi tərəfindən məzar yeri dəyişdirilib. Mərhumun həyat yoldaşı Aybəniz Əkbər bunun səbəbini bəstəkarın ona layiq olmayan yerdə dəfn olunması ilə izah edib.

□ Xalidə GƏRAY,
Musavat.com

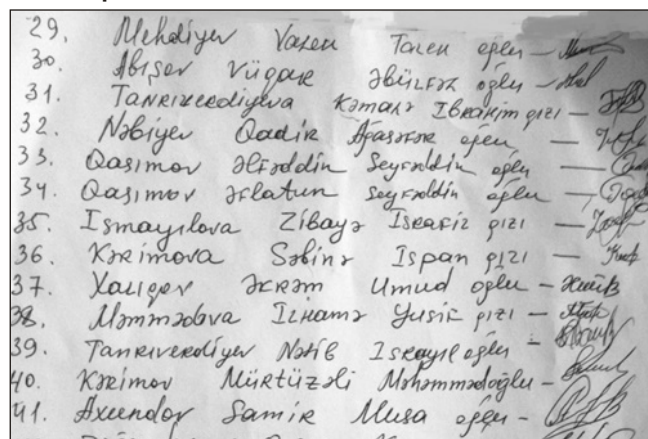
28 May qəsəbəsinin həll olunmayan problemləri...

Sakinlər: "Dəfələrlə müraciətimizə baxmayaraq, AXC-nin adı ilə bağlı olan qəsəbəmizin bu problemləri həll olunmur"

Binəqədi rayonu, 28 May qəsəbəsi sakinləri ölkə rəhbərliyinə, bir çox nazirlərə, Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısına müraciət edib. Redaksiyamıza yolladıqları müraciətdə qeyd edirlər ki, növbəti ay Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi qeyd olunur:

"Xalq Cümhuriyyətinin yarandığı parlaq tarixi öz adı ilə əbədiləşdirən bir qəsəbənin sakinləri kimi bundan qürur hissi keçiririk. Binəqədi rayonuna daxil olan və Bakı-Şamaxı yolunun üstündə yerləşən qəsəbəmiz Azərbaycanda adını Xalq Cümhuriyyətindən və istiqlal tariximizdən alan yeganə yaşayış məntəqəsidir. Çoxları düşüncəyə bələd ki, qəsəbəmiz adına uyğun olaraq xüsusi qaçğı ilə əhatə olunub və tamamilə abadlıq içindədir. Təəssüf ki, əksinə, ətrafdakı yaşayış məntəqələrindən fərqli olaraq, biz çox acınacaqlı və elementar problemlərlə üz-üzə qalmışıq. Dəfələrlə müraciətimizə baxmayaraq, bu problemlər həll olunmur. İdarəçilər məmurların sayəsində Sizin regionların inkişafı ilə bağlı proqramların və bir çox

təşəbbüsləriniz bizim qəsəbədə yan keçib. Ümid edirik ki, Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi bizim qəsəbəyə diqqəti artıracaq, lakin indi də heç bir dəyişiklik görmürük. Buna görə də Sizə ümid bağlayır və problemlərimizin bəzilərinə diqqətinizə çatdırmaq istəyirik. Qəsəbəmizin yolları ilə bağlı problem illərdir qalır. Qəsəbəmizin yollarında heç vaxt asfalt olmayıb. Qış mövsümündə yollarımız keçilməz dağ yollarını xatırladır, yağış suyundan yaranan dərin gölməçələr və sürüşkən palçıq qatları biz sakinlərə əsl mübarizə anlarını yaşadır. Sakinlərin hesabına pis-yaxşı hala gətirilmiş yollarımız 2014-cü ildə düzənləndi, dağıldı və deyilənə görə, asfaltlanma üçün hazırlandı. Lakin iş elə o yerdə qaldı və yollarımız daha bərhad hala düş-

dü. Bu günlərdə isə yeni su xətləri çəkilməsi üçün yollarımız "Azərsu" ASC-nin qurumları tərəfindən qazılmağa başlandı. İndi yollarımız barrikada və yarğanları xatırladır. Çox güman ki, elə bu vəziyyətdə də qoyub gedəcəklər. Çünki həmin qazıntıların üzərində heç bir bərkidici tədbirlər görülmür.

İşiq xətlərində də problem

var. Hava bir balaca pisləşsən kimi, işıqlarımız kəsilir. Ona görə də küləkli, yağışlı və soyuq havalar bizim üçün həm də elektriksiz günlər deməkdir. Bizim kimi uğurlu bir enerji dövlətində məmurlar bunu niyə sakinlərimizə yaşadır, anlaya bilmirik. İctimai nəqliyyatla bağlı çətinliyimiz mövcuddur. Qəsəbəmizdə 10 mindən artıq əhali

Cümə söhbətləri

Bismilləh-Rahmən-Rahim!
 Rəcəb ayında yaşayırıq. Çox mübarək bir döndür. Rəcəb ayı ilə bağlı gələn mübarək çatdırışlar o qədər heyretə gətirəndir ki, bunların özünün qavranılması ayrıca bir prosesdir. İmam Cəfər Sadiqin (ə) rəcəb ayının əhli haqqında çox gözəl buyuruşları var. Rəcəb ayının əhli kimlərdir? O kəslərdir ki, rəcəb ayının nə olduğunu bilir. Rəcəb ayının ehtiramını qoruyur. Rəcəb ayında oxunulması zikrləri, duaları, görülməsi əməlləri yasaqdır. Və o qədər rəcəb ayıyla yaşayır ki, bunlara İrəcəbiyyun» - İrəcəb əhli» deyirlər.

Bu şəxs rəcəbdə olan, rəcəb ilə həmahəng yaşayan bir adam kimi yaşayır. Hətta bu adam rəcəb əhli kimi Qiyamət günü bir axtarılar, sorular, çağırırlar da. Qiyamət günü hamı niyə, niyə, səksəkəli olan bir halda, rəcəb əhlini axtarırlar, çağırırlar. Rəcəb ayının əhlinə Qiyamət səhnəsində müraciət mövzusunda İmam Sadiq (ə) buyurur: "Qiyamət yetişən zaman İlahi carçı fəryad çəkər: İYənr-rəcəbiyyun? haradadır rəcəb ayının əhli?". Haradadır o kəslər ki, rəcəb ayını əziz tutdular və ondan bəhrə apardılar?..."

Allahım, bizləri rəcəb əhlinə qərar ver!

Namaz - dinin suyudur

Mübarək dinimizi bir ağac kimi müqayisə etsək, bu salamat və möhkəm ağacın kökü iman, şaxələri - zəkətdir. Namaza gəlincə, Həzrət Rəsulullahdan (s) nəql edilən hədisdə bildirilir: "Namaz - dinin suyudur".

Su ilə namazın müqayisəsi bir çox çətinliklərə aydınlaşdırır. Ağacın bitməsi, yaşaması, inkişaf etməsi üçün, ağacın mövcudluğu üçün su necə zəruridir, namaz da dinin, imanın yaşaması, qalması üçün bir o qədər əhəmiyyətlidir. Dinimiz bəlli edir ki, namazın dinin diri qalması üçün vacibliyi, suyun ağac üçün vacibliyi təkəddir. Su bitki üçün əsas qida olduğu kimi, namazsız da insanın həqiqi müsəlman, inanclı olması qeyri-mümkündür. Quran yolu ilə getmək üçün, müsəlman olaraq inkişaf etmək üçün namaz zəruri amildir.

Ağac - təkamülə yönəli, inkişafa doğru gedən bir varlıqdır. İman da daima dinamik in-

Namaz: həqiqi təvəzzükarlığın ecazkar gözəlliyi

Hacı İlqar İBRAHİMOĞLU, ibrahimoglu@gmail.com
 İlahiyyatçı-filosof, İçərişəhər Cümə məscidinin imam-camaatı

tələsməsi namazdan keçir.

Su təkəddə yaşayışın təminatçısı deyil. Su - yaşayışa təvətt verən bir amildir. Bitkinin yaşayışının, həyatının, diriliyinin təvəttidir. Namaz da insan mənəviyyatının diriliyi, təvəttidir, dinamikliyidir, zinetidir. Namaz - ruhiyyənin salamat, səliqəli durumunda qalmasının yoludur.

kişafə ehtiyaclı, elmlə, bilgi ilə zənginləşdirilməyə, təkmilləşməyə hazır olan bir kateqoriyadır.

Suyun əhəmiyyəindən yəttərəncə danışmaq olar. Su - canlı varlıq aləminin həyatının əsasidir. Quran məntiqində bunun gözəl təsdiqini görürük. "Ənbiya" surəsinin 30-cu ayəsində bildirilir: "Biz hər bir canlı varlığı sudan yaratdıq".

Maraqlıdır ki, digər planetlərdə tədqiq edilən də ilk növbədə baxırlar ki, orada su var, yoxsa yox? Əgər su varsa, canlıların, bitkilərin olma ehtimalını vermək olar, bu sahədə araşdırmaları davam etdirməyin mənası vardır. Əks təqdirdə, heç kəs burada həyatın olmasını ehtimal etmir. Burada müəyyənədi amil - suyun mövcudluğudur. Həyatın şərti, diriliyin, canlılığın şərti - sudur.

İman namazsız yaşaya bilmir

Dinimiz namazın su ilə bənzətməsini əbəs yerə verməyib. Namazsız imanın həyatı yoxdur. Namazsız mənəvi yüksəliş yoxdur. Şəxsiyyətin təkmilləşməsi, ruhun zənginləşməsi namazsız yoxdur. Canlı varlıq olmağın yolu sudan keçdiyi kimi, kamil insan olmağın yolu namazdan keçir. Su - canlı həyatın zəruri komponentidir. Namaz da mənəvi həyatın zəruri şərtidir, bəndəçiliyin rüknüdür, daşıyıcı konstruksiyasıdır. Bitkinin yaşaması sudan asılı olduğu kimi, insan şəxsiyyətinin də püx-

dir, abadlığın əsas şərtlərindəndir. İnsan bir yeri əkib-becərmək istədikdə, ilk olaraq orada suyun olub-olmamasını soruşur. Suyu olmayan bağın, əkin sahəsinin perspektivi yoxdur, yetişmə bilməyəcək, inkişaf etməyəcək, abad olmayacaqdır. Namaz da ruhun abad edicisidir.

Su olmadıqda, ağac quruyar. Namazsız da din ağacı quruyar. Dinin şaxələri - zəkət aradan gedər, dinin damarları - oruc məhv olar, dinin yarpaqları - gözəl əxlaq quruyar. Meyvə verən amil - iman əsasında olan qarışıq qalmaz, qabıq rolunu oynayan həya aradan

ğın şərti nədir? Qonşuların haqqından tutmuş, suyun mənşəyinə qədər hər bir şey. Su gələn boru belə qəsb olabilməz.

Gördüyümüz kimi, cəmi iki rükətli namaz vasitəsilə cəmiyyətdə ədalətin, qarşılıqlı hüquqların qorunmasının, optimal davranış modelinin tənzimlənməsinin gözəl mexanizmini müşahidə edə bildik.

Cəza aparatının, müxtəlif təhdidlərin bu dünya miqyasında edə bilmədiyini bir sadəcə namaz edir. Bütün dünya baş sındırır qanunçuluğu bərqərar etmək üzərində, insanları necə asayış riyət etməyə məcbur

namazı yerinə yetirməlidir. Azan verilir, "namaza tələsin, səadətə, nicata tələsin!" çağırışı olur, və yüz milyonlarla insan Rəbbləri ilə münacata doğru yüyürür. Dünyanın şimalında da, cənubunda da, şərqində də, qərbində də azan səsi eşitcək, hamı bilir ki, ruhları təvəttəndirmə vaxtıdır, lənətlilik iblisin şərtlərinə siper düzənləmək vaxtıdır. Günahlardan, xoşagəlməz hallardan qorunmaq üçün ruhiyyələrini möhkəmlətmək vaxtıdır.

İnsan üçün fəvqəladə fərsətlər, geniş üfüqlər açıqlır burada. Məgər insan gündə bir neçə dəfə cismini su ilə yusa,

etmək üzərində, amma önəmli bir nəticəyə gələ bilmir. Amma İlahi məhəbbətdən qaynaqlanan bir durum, hər hansı bir cinayəti, insanların haqqını basmağı istisna edir. Və bu durumun təzahürü olan namaz, eyni zamanda həm fərdi, həm də ictimai baxımdan insanın kamilliyə yönəlməsini müəyyən edir.

Əlbəttə ki, burada sadəliklər, bəzi namaz qılmağa aiddir. Hər hansı formada sünilik, qeyri-səmimilik namaza yarıya bilmir. Bunlar sadəcə əyilib-qalxmaldır, ibadət deyildir. İbadətin zəruri və kafi şərti - İlahi rizayət, razılıqdır. Kamilliyə qovuşmaq istəyidir.

Namaz - mübarək bir qoruyucudur

Bütün göstərilənlərlə yanaşı, namazın bir mübarək keyfiyyəti də vardır ki, bunu qoruyuculuq kimi qeyd edə bilərik. Qurani-Kərimin "Ənkəbut" surəsinin 45-ci ayəsində buyurulur: "Namaz (insanı) böyük günahlardan və xoşagəlməz hallardan çəkindirər".

Necə ki, insanın immun sistemi zəiflədikdə, viruslar asanlıqla insanın daxilinə sira-yət edib müxtəlif xəstəliklər yarada bilərlər, eləcə də namaza qarşı süst olanın, namaza yüngül münasibət bəsləyənin nəfsani qərizələrə, rəzil keyfiyyətlərə qarşı müdafiəsi zəif olur. Və əksinə, ixtisaslı bir durumda namaz qılarkən, insan öz ruhunu cürbəcür təhlükələrdən xilas etmiş olur. Namaz - daimi, ardıcıl, sistemli bir təmizlənmədir. Namaz kimi ikinci bir əməl yoxdur ki, bu dərəcədə təmizləyici və qoruyucu effektə malik olsun. Hər gün bir neçə dəfə, dünyanın harasında olursa-olsun, xəstə və ya sağlamlıq olmasından asılı olmayaraq, fiziki vəziyyətinə, səhhətinə uyğun surətdə - istər uzanan yerdə, istər oturan, istər duran dərəcədə alınan suyun qəsb olması yolverilməzdir. Halallı-

çirkli qala bilermi?! Namaz da elədir. Sübh çağı qılınan namaz günortayadək insana mənəvi dirəliş verir, sonra günorta vaxtı çatır, yenə namaz qılınır və belecə gün ərzində cəmi bir neçə dəqiqə ərzində ruhi təkanlar almaqla, insan pak durumda günün başa vurur, günah etməməyə, haqq basmamağa çalışır. Və belecə, riyət edən insan ömrünün sonunadək pak durumda qala bilir.

Əvəz edilməz ibadət

Namazın əhəmiyyəti o dərəcədədir ki, əvəz olunmayan ibadətlərdəndir - suyun əvəz edicisi olmadığı kimi. Su olmasa, insan təşəlliyyətini aradan apara bilməz, təmizlənmə bilməz. Namaz da elədir. Bu paklığın da məntiqi sonucu İlahi rəhmətə qovuşmaq, əbədi səadətə nail olmaqdır. İmam Mühəmməd Baqirdən (ə) nəql edilən hədisdə bildirilir: "Yalnız pak insan behiştə daxil olacaq".

Beləliklə, cismani və ruhi paklar məkanıdır behişt. İnsanlara zülm edən, özgəsinin haqqını basan, xalqın malını qəsb edən birisinin behiştə varid olması - mümkünsüzlük mövzularındandır. Allaha tapınan, Allahın halallarını halal, haramlarını haram bilən, qırmızı xətləri keçməyən, tövsiyə olunan işlərə əncam verən insanların məkanıdır behişt.

Dinimiz namaza etinasız yanaşanları xəbərdar edir, namazsızlıqdan çəkindirir. İmam Cəfər Sadiqdən (ə) nəql edilən mübarək hədisdə insanların namaza düzgün yanaşılması istənilir: "Bəndədən soruşulacaq birinci şey - namazdır. Bəs əgər namaz qəbul olunsay, digər əməllər də qəbul olar. Və əgər namaz qəbul olunmasay, digər əməllər də qəbul olunmaz".

Mütəal Allah bizləri də, cəmi iman əhlini də həqiqi namazqılantılardan qərar versin, inşəallah!

MUSAVAT

Son səhifə

N 73 (6962) 6 aprel 2018

“Sizin millət alkoqolıdır” deyib, irlandiyalı müəlliməni işə götürmədilər

İrlandiya sakini Ketı Mulrennanın Seulda müəllimə işləmək müraciətini qəribə əsaslarla etiraz edilib. Ona bildirilib ki, mənsub olduğu xalq alkoqolizmə meyli olduğu üçün müraciəti rədd edilir. 26 yaşlı gənc müəllimə bu iş elanını saytlardan birində tapıb və dərhal müraciət edib. Öz CV-sini məktəbə göndərən müəlliməyə bir ay sonra elektron məktub vasitəsilə rədd cavabı verilib. Məktubda açıq mətnlə yazılıb ki, işverən irland xalqından heç kimlə işləmək istəmir, çünki sonuncuların alkoqola meylliliyi daim sübut edilir. Halbuki rədd cavabı alan müəllimə daha öncə Barselonada, Oksfordda və Əbu Dabidə dərs deyib. Son olaraq isə Seulda başqa bir iş tapıb. Lenta.ru saytı xəbər verir ki, qadın öncə bu cavabdan bərk təəssüf hissi keçirib. Amma daha sonra qərar verib ki, kampaniyanın etirazı irlandların ünvanına yönəlmiş uğursuz bir zarafatdır. Müəllimə təhsil müəssisəsi rəhbərliyi ilə yazışmasını internetdə yayıb. Müəssisənin adı isə açıqlanmışdır.

Milyarder səsinə itirdi və indi demək istədiyi sözləri yazır

94 yaşlı milyarder Samner Redstoun xəstəliyi barədə danışmaq qabiliyyətini xəstəliyinə görə itirib. Amma bu durumdan çıxış yolu olaraq iPad-da bəzi sözləri yığıb və bu, ona izləyiciləri ilə əlaqə yaratmağa kömək edir. Media-mağnat cəmi bir neçə sözlə ünsiyyətini yarada bilir ki, bunlar da “Hə”, “Yox”, “Cəhənnəm ol” ifadələrindən ibarətdir. Hazırda onun sahibi olduğu “Viacom”un CBS korporasiyasına birləşməsi müzakirə edilir. 2016-cı ildə Los Angeles məhkəməsi Redstounu psixiatrik ekspertizaya göndərmişdir. Bu isə onun keçmiş sevgilisi Manuela Herzerin barəsində ağıl problemi ilə bağlı dediklərindən sonra aktuallıq qazandı.

Redstoun media kampaniyası “Viacom”un rəhbəridir. Bu kampaniyaya kabel və rəqəmsal MTV Networks televiziya şəbəkəsi daxildir. O, eyni zamanda kinoteatr şəbəkəsi “National Amusements”in də rəhbəridir. Biznesmenin varidatı 5.1 milyard dollar olaraq qiymətləndirilir.

Medium falçıdan polisə şikayət etdi

Şotlandiyadan olan medium dələduz falçıdan polisə şikayət edib. Onun dediyinə görə, bu şəxs müştərilərinə sosial şəbəkə vasitəsilə onun adından müraciət edib. Bu barədə lenta.ru saytı “Evening Express”ə istinadən yazıb. Morin Smit artıq 30 ildir ki, həyatını spiritik seanslarla qazanır. Bu isə “ölmüş qohumlarla ünsiyyət”i özündə əks etdirir. Yalnız Smit adından təsadüfən ona göndərilən mesajda qeyd edilmişdi ki, 10 funt qarşılığında gələcəyi deyə bilər. “Böyük ehtimalla, ərim bildirdi ki, ona bu mesajı göndərən mən deyiləm. Çünki mən, ümumiyyətlə, internet vasitəsilə konsultasiya etmirəm. Bu, məni ciddi şəkildə narahat etdi”. Bunu da Smit deyib. Müştərilərlə danışqdan məlum olub ki, falçı müəyyənləşdirib ki, dələduz falçı onlardan çoxuna yazıb, telefonla konsultasiya təklif edib və onlardan kredit kartı ilə bağlı məlumatlarını göndərməsini xahiş edib. “Məni qorxudan odur ki, hansısa bir dələduz mənim adımdan sui-istifadə edir və mənim illərdir yığdığım nüfuzu dağıtmağa çalışır”.

Smit onu izləyənlərdən hər birinə xəbərdarlıq məktubunu göndərmiş və ardınca da bununla bağlı polisə müraciət edib. Polis əməkdaşı qeyd edib ki, onun müraciəti əsasında həmin şəxs barədə cinayət işi qaldırılıb.

Çəkini ölçmək doğru deyilmiş

Amerikalı müğənni Pink qadınlara maraqlı çağırış edib. O bildirib ki, bundan sonra heç kim çəkisinə fikir verməsin. Bu barədə İntaqram səhifəsində yazan müğənni eyni zamanda idman zalından da selfesini çəkərək deyib ki, boyu ilə çəkisi arasında hər zaman qeyri-mütənasiblik olub. Amma o, buna fikir belə verməyib: “Siz inana bilərsiniz ki, mən özüm 72 kiloyam, boyum isə 160 santimetrdir? Müasir standartlara görə, mən normaldan artıq sayılıram. Bilirəm ki, hazırda idealdan çox uzağam. Amma ikinci uşağdan sonra piylənmədən əziyyət çəkirəm. Ona görə də çəki ölçən alətlərdən uzaq olun”.

QOÇ - Maddi problemlərinizin qabarmasından narahat olmayın. Çünki yaxın günlərdə bu istiqamətdə uğurlarınız artacaq. Konkret olaraq bu günə yalnız görecəyiniz işləri dəqiqləşdirməlisiniz.

BUĞA - Maliyyə baxımından düşərli gün olsa da, ümumi ovqatınızda gərginlik mümkündür. Lakin bu amil işgüzar sövdələşmələrdə və qərarlar qəbul etməkdə sizə mane olmayacaq.

ƏKİZLƏR - Ümumi məziyyətlərinə görə uğurlu gün hesab etmək olar. Qarşılıqlı münasibətlərdə yaranmış müsbət cəhətlər ovqatınızı xeyli yüksəldəcək. Yeni xəbər eşidəcəyiniz də mümkündür.

XƏRÇƏNG - Qəlbinizin məhəbbət güşəsinə baş vurmağınızı təvəqqe edən ulduzlar əsas gücünüzü sevgiyə yönəltməyi məsləhət görür. Dardüşüncəli insanlara əhəmiyyətsiz yanaşın. Gələcəyə ümidlə baxın.

ŞİR - Ulduzların düzümü ilk növbədə səhətinizə fikir verməyi məsləhət görür. Bunun üçün öncə əsəblərinizi qorumalı, hər dediqoduya fikir verməməlisiniz. Əsas vaxtı evdə keçirin.

QIZ - Naharaqədərk müddətdə həmkarlarınızla müəyyən mübahisələriniz gözlənilir. Odur ki, özünü qalmaqallara istiqamətləndirməməlisiniz. Saat 16-dan sonra şəxsi işlərinizdə dönüş yarana bilər.

TƏRƏZİ - Saat 12-yə qədər hansısa ciddi işlərə girişməyin. Əks təqdirdə, xoşagəlməz situasiyalarla rastlaşacaqsınız. Nahardan sonra nüfuzlu şəxslərlə görüşləriniz sizə səmərə verəcək.

ƏQRƏB - Yaxşı olar ki, əsas vaxtınızı ev şəraitində keçirəsiniz. Uzaq yola çıxmaq, riskli hərəkətlər etmək, yeni işlərə başlamaq məsləhət görülmür. Büdcənizdə isə artım gözlənilir.

OXATAN - Səhhətinizlə bağlı xırda problemləriniz gözlənilsə də, özünü diqqət yetirməklə bu kimi mənfi fəsadları aradan qaldıra bilərsiniz. Çalışın ki, gün ərzində ağır fiziki işlərə girişməyəsiz.

OĞLAQ - Kollektiv gəzintilərə çıxmaq üçün əlverişli tarixdir. Buna əməl etməklə sürprizlərlə rastlaşacaqsınız. Günortadan sonra maraqlı situasiyaların iştirakçısına çevriləcəksiniz.

SUTÖKƏN - Qohumluq münasibətlərində səxavətli olmağınız məsləhət görülür. Hansısa şəxsi probleminizi qabartmaqdan, daha bəşəri ideyalarla məşğul olun. Nəzərə alın ki, bu, sizə hədsiz savab qazandıra bilər.

BALIQLAR - Ailə-sevgi münasibətlərində vəziyyət tamamilə xeyrinizə cərəyan edəcək. Kənar təsirlərə aludə olmayın. Köməyə ehtiyac duyan yaxınlarınıza sədaqətliyinizi göstərin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Kofe içmək istədilər, içindən kokain çıxdı

Almaniyada Braziliyadan gətirilən kofenin tərkibində 33 kiloqram kokain aşkarlandı. Narkotiklə dolu torbanı kofe biznesi ilə məşğul olan kampaniya əməkdaşları aşkarlayıblar. Narkotikləri tapandan sonra kampaniya polisə əlaqə saxlayıb. Qeyd edilir ki, narkotik maddə Bremerhafen şəhərinin sahilindən qoyulub. Kim tərəfindən, nə zaman qoyulması isə hələlik bilinmir. Narkodillerlər isə tez-tez kontrabanda üçün bu cür üsullardan istifadə edirlər. Dekabrın əvvəlində Peru polisi iki itinin qarınında 3 kiloqrama yaxın kokain aparmağa cəhd göstərən bir kişini həbs etmişdi.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

“Yeni Musavat”ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100